

ÅRSRAPPORT 2008

NSB-KONSERNET

Innholdsfortegnelse

Viktige hendelser	3
Konsernsjefens årsberetning	4
Årsoppgjøret	6
Styrets beretning	6
Resultatregnskap	16
Balanse	17
Kontantstrøm	19
Egenkapitalavstemming	19
Noter	20
Erklæring fra styret og daglig leder	52
Revisjonsberetning	53
Eierstyring og selskapsledelse	54

Viktige hendelser 2008

NSB med historisk togkjøp for å bedre reisetilbudet

NSB har besluttet å kjøpe 50 nye togsett av den sveitsiske togprodusenten Stadler Bussnang AG, med opsjon på ytterligere 100 togsett. NSBs totale kostnad knyttet til de nye togene er fire milliarder kroner, og er den største enkeltkontrakten NSB har inngått. Investeringen er et ledd i innsatsen med å øke kapasiteten, forbedre rutetilbudet og redusere reisetiden når nytt dobbeltspor er ferdig til Sandvika i 2012.

Flere velger å reise med NSB

Det er 5,4 prosent økning i antall personkilometer på NSBs persontog i Norge i 2008 i forhold til året før (personkilometer: 1 person som reiser 1 km).

Anbudskontrakter vunnet i bussvirksomheten

Nettbuss Lillestrøm har vunnet tre større anbudspakker i 2008. Kontraktene er på 7 år, med en opsjon på ytterligere 3 år.

Nye lokomotiver til bruk i godstransport

Datterselskapet CargoNet AS har inngått en langsiktig leieavtale av ti nye elektriske lokomotiver. Lokomotivene produseres av Bombardier og er standard lokomotiver som er i bruk i Europa. Leasingavtalen er en del av den langsiktige strategien CargoNet AS har for å øke kapasiteten og for å bytte ut de eksisterende lokomotivene i selskapet. De nye lokomotivene vil ytterligere forsterke miljøgevinsten ved jernbanetransport ved bruk av ny teknologi med mindre strømforbruk ved at den strømmen som lokomotivet selv produserer i nedoverbakke mates tilbake i nettet og brukes av andre tog.

Norges største skattekontor bygget

Datterselskapet Rom Eiendom AS er utbygger og utleier for det nye bygget i Schweigaardsgate i Oslo. Mellom 700 og 800 ansatte i Skatt øst har plass i bygget.

Vedlikeholdskontrakter vunnet i anbudskonkurranser i Sverige

NSBs vedlikeholdsselskap, Mantena, har deltatt i og vunnet to vedlikeholdskontrakter i Sverige. Den ene kontrakten er gitt av Skånetrafiken for vedlikehold av 49 tog som skal kjøres i Skåne. Kontraktperioden er på syv år med driftsstart i november 2009. Vedlikeholdsarbeidet skal utføres i Helsingborg. Mantena har i tillegg vunnet kontrakten på drift og vedlikehold av Tunnelbanan i Stockholm sammen med MTR Corporation, der Mantena er med som underleverandør av togvedlikehold.

Leveranse av nye trailervogner for godstransport

Datterselskapet CargoNet AS har ved årsskiftet 2008-2009 mottatt og satt i drift 468 av 475 bestilte trailervogner, som vil øke kapasiteten for godstransport på jernbane.

Med NSB til Sandefjord Lufthavn Torp

Mandag 21. januar 2008 åpnet stasjonen Torp, som ligger på Vestfoldbanen mellom Stokke og Sandefjord. Det går egen shuttlebuss til flyplassen fra stasjonen. Kjøretiden er fire minutter med umiddelbar avgang etter at togene har kommet. I løpet av året benyttet 75 000 reisende seg av dette tilbudet.

Internett på NSB-tog

Tilbud om internetttilgang innføres på NSB Regiontog på strekningen Skien-Lillehammer. Deretter utvides dekningen til enkelte av NSB Regiontog mellom Oslo - Trondheim og Oslo - Bergen.

Energieffektivisering i NSB

Bruk av jernbane gir svært lavt energiforbruk i forhold til andre transportformer. I NSB jobbes det i tillegg aktivt med å redusere forbruket av energi ytterligere. Med støtte fra Enova (statsforetak som eies av Olje- og energidepartementet) er det realisert en rekke prosjekter som allerede har medført store besparinger. Til nå har energiforbruket blitt redusert tilsvarende tre tusen eneboligers forbruk av strøm på ett år.

Selvbetjening

7 av 10 reisende synes allerede det er enkelt å bruke NSBs billettautomater. En landsomfattende spørreundersøkelse utført blant 1 500 personer i månedsskiftet februar/mars 2008, viser at de fleste ikke synes det er noen utfordring med selvbetjening på billettautomatene.

Konsernsjefens årsberetning 2008

Det er gledelig å konstatere at NSBs passasjervekst både på tog og buss fortsatte å øke gjennom hele 2008. Med få unntak er det fremgang på alle banestrekninger i landet.

Også godsvolumene økte frem til konjunkturedringene satte inn i fjor høst. Den positive trafikkøkningen viser at stadig flere er opptatt av å reise med miljøvennlig transportmiddel enten det gjelder tog eller buss, til tross for at kvaliteten og punktligheten på togleveransene dessverre ikke er tilfredsstillende flere steder.

NSB-konsernet har lagt bak seg flere år med god vekst og gode økonomiske resultater. 2008 viser imidlertid et betydelig svekket driftsresultat. For CargoNet og ROM Eiendom har den negative utviklingen klar sammenheng med finanskrisen. De svake resultatene i Nettbuss skyldes dels tap på ny virksomhet og dels de store svingningene i energipriser. For persontog er de dårlige resultatene først og fremst knyttet til økte personalkostnader som følge av en svært presset personalsituasjon under høykonjunkturen i 2007 og begynnelsen av 2008.

Jernbanen er et fantastisk system - når den fungerer. Den kan frakte et stort antall passasjerer inn og ut av de største byene raskt og komfortabelt på en miljøeffektiv måte. Den frakter store mengder gods mellom landsdelene og er betydelig avtaker for store trailere på veiene. Mange forhold tilsier derfor at den må og skal ta en fremtredende plass i den videre samfunnsutvikling. Bosettingsmønstrene vil endre seg og flere vil pendle. I følge SSB vil befolkningen øke med rundt 500 000 bare rundt Oslo-området de neste 20 år. Toget kan her spille en sentral rolle i utvikling av attraktive byer og regioner dersom pendlere kan oppleve en rask og komfortabel forflytting med kraftig reduserte reisetider. I tillegg gir toget lavt energibruk, lavt arealbruk og færre drepte og skadde i trafikken.

Skal kollektivtrafikken og jernbanen ta sin rettmessige plass, kreves det store investeringer. Kapasiteten er i dag sprengt og nedslitte anlegg medfører et uakseptabelt høyt antall feil med dertil store forsinkelser og ulemper for kundene. Det må satses på dobbeltspor med langt høyere hastigheter primært i intercity-triangelet på Østlandet og lengre kryssningsspor for godstrafikken. Samtidig kreves store investeringer i drift og vedlikehold av eksisterende infrastruktur. Vi opplever nå at det er en tverrpolitisk erkjennelse av at jernbanen har vært sulteføret på investeringssiden og at viljen til å satse er til stede. Stortinget vedtok i desember et samferdselsbudsjett for 2009 som bærer løfte om store satsinger innenfor kollektivtrafikken og jernbane – tilsvarende har regjeringen varslet tidenes løft for norsk jernbane når Nasjonal Transportplan legges frem for Stortinget om kort tid. La oss håpe vi står overfor et trendsifte i norsk samferdselspolitikk.

NSB er en storleverandør av energi- og miljøeffektive produkter som fremtiden etterspør. Vi ser store muligheter fremover og det er tatt flere viktige avgjørelser i 2008 som skal bidra til å realisere disse mulighetene. Samtidig må vi erkjenne at usikkerheten for den nærmeste fremtid er større enn det vi har opplevd de senere årene.

NSB har i 2008 bestilt 50 nye persontog for å modernisere og tilrettelegge for vekst når dobbeltsporet Lysaker - Asker kan tas i bruk i 2011/2012. Samtidig investeres det i oppgraderinger, og moderniserte tog vil gradvis settes inn i årene fremover. Dette forventes å ha positiv effekt på den del av regularitet og punktlighet som NSB kan påvirke.

I juni 2008 besluttet regjeringen at eierskapet til stasjoner fortsatt skal ligge til NSB. Dette tilsier at Rom Eiendom og NSBs tog- og bussvirksomhet nå har en unik mulighet til å medvirke til en miljøvennlig by- og knutepunktsutvikling.

NSB skal være en ledende aktør i Norden innenfor kombinerte transporter. Konjunktorene tilsier nå økte utfordringer knyttet til lønnsomhet, men det er gjort store investeringer i nytt materiell som kan møte markedet når konjunktorene snur. Dette skal bidra til økt kvalitet til våre kunder, samt at vi skal være i helt i forkant hva gjelder miljøvennlige transporter.

Volumene i Nettbuss forventes fortsatt å utvikle seg positivt. Selskapet har en strategisk viktig posisjon og kundemålinger viser at virksomheten fortsetter å levere høy kvalitet på alle sine produkter både innenfor rutebuss, ekspressbuss og reiselivsvirksomheten.

Den økonomiske situasjonen tilsier imidlertid at 2009 vil bli et meget krevende år. Konsernet må stanse den negative økonomiske utviklingen og oppnå positive resultater. Vår erfaring fra tidligere nedgangstider viser at det er svært krevende å spare seg til god lønnsomhet. Vi må derfor samtidig evne å se markedsmuligheter både i dagens virksomheter og i nye tilgrensende områder. Oppe i dette store og krevende arbeidet, er det viktig å huske at jobb nr 1 er å levere til kundene som avtalt hver eneste dag.

Vi går inn i et viktig jubileumsår for jernbanen – Bergensbanen feirer sitt hundreårsjubileum. Den gang satset politikere et helt statsbudsjett for å bygge forbindelsen mellom øst og vest. Vi håper dagens politikere også har de store perspektiver når de samferdselspolitiske valgene skal besluttes. Norge trenger et moderne og miljøriktig transportsystem.

Oslo, 11. mars 2009

Einar Enger
konsernsjef

NSB AS

Styrets årsberetning NSB-konsernet 2008

Utviklingstrekk i 2008

- Flere passasjerer på tog og buss
- Økt transport av gods på bane i første halvår
- Driftsresultatet ble betydelig svakere enn i fjor
- Resultatnedgang i alle hovedvirksomhetsområder
- Avkastningen på egenkapitalen er under eiers krav

Punktligheten for persontog ble svakere enn sist år. Hovedårsaken til dette er feil på infrastrukturen, men noe skyldes også NSB. Kundetilfredsheten og omdømmet er noe redusert i forhold til 2007.

Resultat før skatt er 69 MNOK (Fjorårets tall i parentes).

Konsernets resultat før skatt for 2008 er 69 MNOK (758 MNOK). Driftsresultatet er på 105 MNOK (731 MNOK). Hovedårsakene til nedgang i driftsresultatet er:

- Betydelig økte personalkostnader i persontog- og godsvirksomheten
- Økte vedlikeholds- og energikostnader i persontogvirksomheten
- Økte avvikskostnader i forbindelse med feil på infrastruktur
- Redusert vekst 2. halvår i godsvirksomheten som følge av konjunkturedring
- Økte energikostnader samt nedskrivning av goodwill og kontrakter i utlandet gir betydelig lavere resultat i bussvirksomheten
- Gevinst ved salg av anleggsmidler i eiendomsvirksomheten er uteblitt på grunn av utsettelse/forsinkelse i eiendomssalg

Netto finansposter på - 37 MNOK (27 MNOK) er 64 MNOK høyere enn i 2007. Årsaken er i hovedsak kombinasjonen av kostnader knyttet til høyere gjeldsbelastning samt måling av finansielle instrumenter til virkelig verdi på balansepunktet.

Trafikksikkerhet

Ingen passasjerer eller medarbeidere omkom i sammenheng med konsernets jernbanevirksomhet i 2008, men en tredjeperson omkom i forbindelse med en påkjørsel.

I persontogvirksomheten ble en person alvorlig skadet ved påstigning på Stokke stasjon. Totalt er det registrert 134 mindre alvorlige personskader. Dette er på samme nivå som sist år, og de senere års økning i totale antall skader i forbindelse med driften har stoppet opp. Flertallet av skadene skjer i forbindelse med av- og påstigning.

I godsvirksomheten ble en medarbeider alvorlig skadet i en arbeidsulykke på terminalen i Trondheim. Det er registrert 11 mindre alvorlige personskader i godsvirksomheten. Dette er på nivå med 2007.

I bussvirksomheten omkom 2 personer i trafikkulykker hvor Nettbuss var involvert. Selskapet eller sjåførene er ikke tillagt skyld i noen av ulykkene. Antall personskader viser en reduksjon,

fra 111 i 2007 til 96 i 2008. Totalt antall skadetilfeller øker, men alvorlighetsgraden er redusert slik at utbetalingene er redusert med 10 %.

NSB arbeider for en kontinuerlig styrking av trafikksikkerheten. Risikoreduserende tiltak rettes mot økt aktsomhet, bedre trening og informasjon til medarbeidere med sikkerhetskritiske oppgaver og mot forbedrede tekniske systemer.

For å redusere antallet skader ved på- og avstigning er det satt krav til forbedringer på det rullende materiellet og på plattformene. Anskaffelse av nye tog og de pågående moderniseringsprosjektene vil gi en gradvis forbedring av standarden de kommende årene.

Jernbanenettet har fortsatt mangler når det gjelder tekniske barrierer mot sammenstøt. Etter svak fremdrift tidligere år har Jernbaneverket i løpet av 2008 gjennomført et begrenset antall tiltak. Dette arbeidet må forseres slik at risikoen for sammenstøt reduseres.

Punktligheten noe svekket

I sportilgangsavtalen forplikter Jernbaneverket seg til at jernbanenettet skal være i en slik stand at trafikken kan avvikles i samsvar med den til enhver tid gjeldende ruteplan og/eller de til enhver tid gjeldende ruteplanforutsetninger. Jernbaneverket har som målsetting at 90 % av alle tog skal være i rute. Den målsettingen ble ikke i nådd i 2008. Antall forsinkelsesminutter som skyldes Jernbaneverket samt deres andel økte i forhold til året før, og betydelig i forhold til 2005.

NSB sin andel av årsaken til totale forsinkelsesminutter faller noe, mens antallet øker marginalt fra 2007 til 2008. Forsinkelsene skyldes blant annet materiellfeil, personellmangel og lengre stasjonsopphold.

NSB Persontogs punktlighet endte på 85,2 % i 2008, som er en nedgang på 2,2 prosentpoeng i forhold til året før og klart under punktlighetsmålet på 90 %.

Nedgangen i punktlighet fordelte seg relativt jevnt mellom regiontog og lokaltog. Blant regiontogstrekningene fikk Østfoldbanen til Halden høyest punktlighet med 92 %, mens Bergen-Arna (99 %), lokaltogene i Salten (92 %) og Trønderbanen (90 %) var høyest av de kortere strekningene.

Feil på infrastruktur har skapt store problemer for trafikkavviklingen. I Oslo-området og rundt de store byene er togtrafikken så tett at det skal lite til før en feil forplanter seg og skaper forsinkelser for mange tog. Jernbaneverket har satt i gang punktlighetsfremmende tiltak flere steder, først og fremst i Oslo-tunnelen, men flere av tiltakene har relativt lang gjennomføringstid. Det er et betydelig etterslep når det gjelder vedlikehold og fornyelse av infrastruktur.

Leveringspunktligheten for godstog i Norge ble på 88 prosent, som er to prosentpoeng under målsettingen.

Virksomhetens art og eierforhold

NSB er et av Norges største transportkonsern. Morselskapet NSB AS eies av staten ved Samferdselsdepartementet. Konsernets hovedkontor er i Oslo, mens virksomheten er spredt over det meste av Norge og i deler av Sverige og Danmark.

Konsernet er delt i flere virksomhetsområder:

- I Persontog inngår hele virksomheten i NSB AS, NSB Gjøvikbanen AS og samt Svenska Tågkompaniet AB
- Bussvirksomheten omfatter aktiviteten i Nettbuss-konsernet
- Eiendomsvirksomheten er samlet i Rom Eiendom-konsernet
- I Støttefunksjoner inngår virksomheten i verksted- og vedlikeholdsselskapene Mantena-konsernet, NSB Trafikkservice AS, samt administrative støttefunksjoner ved Finse Forsikring AS og Arrive-konsernet

Eierstyring og selskapsledelse

NSB-konsernet følger norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse med tilpassinger som følger av eierstrukturen. I tillegg legges til grunn statens prinsipper for god eierstyring samt statens forventninger til selskapenes ivaretagelse av 9 tverrgående hensyn/samfunnsansvar. En beskrivelse av eierstyringen og selskapsledelsen i NSB-konsernet er vist i vedlegg til årsrapporten.

Risikostyring og intern kontroll

NSB-konsernet har etablert et kontrollmiljø som omfatter verdigrunnlag, etiske retningslinjer, organisering, fullmaktstruktur, og styrende dokumenter. Styret gjennomgår årlig konsernets forretningsidé, verdigrunnlag, strategier og planer.

Det gjennomføres årlig risikoanalyser på overordnet nivå samt for spesielle områder slik som trafiksikkerhet og finansiell rapportering. Risiko innen finansiell rapportering vurderes gjennom risikoanalyser innenfor spesifikke områder, planlegging og gjennomføring av ekstern revisjon og interne revisjonshandlinger, samt periodiske oppfølgingsmøter med virksomhetsområdene.

På grunnlag av risikoanalysene er det etablert kontrollaktiviteter som reduserer identifiserte risikoer, herunder automatiske kontroller, revisjon og analyser relatert til spesielle risikoområder.

Status for intern kontroll overvåkes årlig ved gjennomgang av revisors periodiske rapportering, interne revisjonsrapporter, og løpende gjennomgang av rapporteringen.

Mål og strategier

NSB-konsernet har som hovedmål *å skape verdier for eier og samfunn, gjennom høy sikkerhet, miljø- og energieffektive transport, effektiv drift og lønnsom forretningsutvikling.*

NSB-konsernet skal

- unngå skade på mennesker og miljø
- være det ledende landbaserte transportselskapet i Norden
- tjene penger
- ha fornøyde kunder
- ha høyt kvalifiserte og motiverte medarbeidere

NSB skal være en ledende aktør innen det nordiske transportmarkedet. Med basis i selskapets kjernekompetanse på tog- og bussdrift vil også lønnsomme muligheter i nye geografiske markeder vurderes.

Persontogvirksomheten

2008 ble nok et år med solid inntektsvekst for NSB persontog. Persontogvirksomhetens

inntekter i 2008 var 4.605 MNOK (4.431 MNOK), en økning på 3,9 % målt mot 2007. Også i årets siste tertial var inntektene noe over 2007, hvilket indikerer at den økonomiske nedgangskonjunkturen ikke har rammet persontogvirksomheten så langt. Driftsresultatet ble på 48 MNOK (277 MNOK), en nedgang på 229 MNOK i forhold til 2007. Nedgangen skyldes først og fremst en økning i personalkostnader, men også økte vedlikeholds- og energikostnader samt økte kostnader til avvikshåndtering.

Antall personkilometer økte med 5,4 %, mens antall reiser økte med 3,8 % i forhold til i fjor

Kundetilfredsheten (KTI) falt noe i 2008 sammenlignet med 2007. Høstens måling viste en KTI på 59 for lokaltog og 71 for regiontog. Noe svakere punktlighet i forhold til fjoråret er den viktigste enkeltfaktoren bak utviklingen.

MMIs omdømmemåling plasserte NSB på 54. plass blant landets 116 største bedrifter, noe som var svakere enn året før. NSB ble vurdert høyt når det gjaldt miljøbevissthet og samfunnsansvar.

NSB signerte i september 2008 kontrakt med det sveitsiske selskapet Stadler Busnang AG om kjøp av 50 nye tog av typen Stadler Flirt. Togene skal settes i trafikk på lokal- og korte regiontogstrekninger, og hovedtyngden er planlagt levert i 2012. Investeringen har en ramme på 4.000 MNOK.

Bussvirksomheten

Morselskapet Nettbuss AS har 16 datterselskaper og 25 datterdatterselskaper.

Nettbuss-konsernet har transportaktiviteter i nær alle fylkene i Sør- og Midt-Norge. Det svenske underkonsernet har hoveddelen av sin virksomhet i Syd-Vest Sverige og det danske har så langt sin hovedaktivitet konsentrert i og omkring København.

I Norge er Nettbuss-konsernet den største bussoperatøren med en markedsandel på ca. 27 %, i Sverige er markedsandelen ca. 5 %. Kjernevirksomheten i Norge er rutekjøring på kontrakt med fylkeskommunene, turkjøring og ekspressbusskjøring. Verksteddriften har stedvis utviklet seg fra å være en ren støttefunksjon til å bli lokale aktører i vedlikeholdsmarkedet for tyngre kjøretøy. Virksomheten i Sverige er konsentrert om rute- og ekspressbusskjøring, mens den i Danmark er konsentrert om rutekjøring i hovedsak i København-området.

Bussvirksomheten fraktet i 2008 104 mill. reisende (111). Nedgangen i forhold til 2007 skyldes i hovedsak tap av anbud i Vestfold og Rogaland. Korrigert for dette var det en vekst på 3 %. Kundemålinger viser at virksomheten fortsetter å levere høy kvalitet på alle sine produkter, både innenfor rutebuss, ekspressbuss og reiselivsvirksomheten.

Driftsresultat for virksomheten er -64 MNOK (101 MNOK). Nettbuss-konsernets omsetning for 2008 var 3.692 MNOK (3.411 MNOK), en økning på 8,2 % fra året før. Nedgangen i driftsresultat skyldes i hovedsak nedskrivning av goodwill i forbindelse med utenlandske datterselskap, nedskrivning av ulønnsomme kontrakter i utlandet, og høye dieselkostnader som ikke fullt ut kunne dekkes av prisøkninger før i 2009. Den underliggende driften i Sverige og spesielt Danmark er betydelig svakere enn forventet, og det arbeides med tiltak for å forbedre situasjonen.

Bussvirksomheten har vunnet to større anbud i østlandsregionen som vil starte i løpet av 2009.

Godstogvirksomheten

Godstogvirksomheten hadde en negativ resultatutvikling i 2008. Inntektene økte med 6,7 % til 1.703 MNOK (1.596 MNOK). Driftsresultatet for godstogvirksomheten ble på -21 MNOK (29 MNOK). Forverringen skyldes i hovedsak at virksomheten planla for økt vekst som ikke ble realisert i 2. halvår pga. konjunkturedning både i Norge og Sverige, samt at personalkostnader for operativt personale har økt utover snittet i norsk næringsliv.

Både for Norge og Sverige var det en betydelig lavere veksttakt annet halvår enn forventet. Virkningen for selskapet var sterkere i Sverige enn i Norge. Mens CargoNet i Norge er de største kunders førstevalg for transport av gods, har en i Sverige fortsatt en situasjon hvor veitransport er førstevalget, og hvor fluktuasjoner i volum rammer CargoNet som en sekundær leverandør.

På bakgrunn av den økonomiske situasjonen generelt, er det for hele godsvirksomheten iverksatt en tiltaksplan med henblikk på kostnadsreduksjoner og effektivisering. Det jobbes i denne forbindelse både med strukturelle tiltak knyttet til nettverk og tilstedeværelse, samt med tiltak for å forbedre ressursutnyttelsen.

Kvalitet og punktlighet er avgjørende for de transporter godsvirksomheten leverer, og det ble nådd en leveringspunktlighet på henholdsvis 88 % og 89 % for Norge og Sverige.

Eiendomsvirksomheten

Eiendomsvirksomheten hadde et positivt driftsresultat på 104 MNOK (339 MNOK). Årsaken til nedgangen er i hovedsak en reduksjon i realisering av salgsgevinster fra 2007 til 2008 med 204 MNOK.

Eiendomsvirksomheten forvalter driftsrelaterte eiendommer til bruk for NSBs virksomhet og skaper verdier gjennom utvikling av konsernets øvrige eiendommer. Eiendomsvirksomheten omfatter et utleieareal på ca. 730.000 kvm. og et utviklingsareal på ca. 2 millioner kvm.

Selskapet har i løpet av 2008 fullført byggingen av Skattens Hus og rehabilitering av DA-bygget på Oslo S. Eiendomsvirksomheten har gjennom det tilknyttede selskapet Oslo S Utvikling AS inngått en leiekontrakt med DnB NOR i Bjørvika på 80.000 kvm. Forventet byggestart er ultimo 2009. Eiendomsvirksomheten er påvirket av konjunktursvingninger og har valgt å utsette en rekke prosjekter på grunn av vanskelige markeds- og finansieringsforhold.

Støttefunksjoner

De fleste støttefunksjoner er skilt ut i egne aksjeselskaper. Verksted- og vedlikeholdsfunksjonene er ivaretatt av Mantena-konsernet som eies av NSB AS. NSB Trafikkservice AS ivaretar renhold av togene. Arrive AS leverer IT-tjenester. Finse Forsikring AS arbeider med NSB-konsernets risikohåndtering for å begrense den økonomiske effekten av skadehendelser, samt minimere konsernets risikokostnader.

Driftsresultatet for støttefunksjonene er 40 MNOK (24 MNOK). Støttefunksjonenes resultat er bedret i 2008, i hovedsak på grunn av lavere forsikrings- og skadekostnader på eiendommer og materiell.

Økonomisk utvikling

NSB-konsernets årsresultat er 3 MNOK (545 MNOK), en nedgang på 542 MNOK. Driftsresultatet er 105 MNOK (731 MNOK), en nedgang på 626 MNOK. Nedgangen skyldes svakere resultater fra alle virksomhetsområdene.

Morselskapet NSB AS sitt årsresultat etter skatt er 216 MNOK (238 MNOK). Konsernbidrag fra datterselskaper er inkludert i årsresultatet med 157 MNOK (0 MNOK). Driftsresultatet ble på 54 MNOK (235 MNOK). Nedgangen i driftsresultat skyldes primært økte personalkostnader knyttet til persontogdriften.

Konsernets netto kontantstrøm fra driften er 1.590 MNOK (1.229 MNOK). Forskjell mot driftsresultat utgjøres i hovedsak av avskrivninger på 956 MNOK, finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet med 663 MNOK og andre endringer i arbeidskapitalen. Netto kontantstrøm brukt til investeringer er 2.679 MNOK (1.686 MNOK). Herunder inngår 1.782 MNOK i kjøp av varige driftsmidler samt forskuddsbetaling på togleveranser med 861 MNOK. 402 MNOK er betalt i utbytte til eier. Investeringene er i hovedsak brukt til å øke kapasitet og lønnsomhet innen konsernets virksomhetsområder. Investeringene og betaling av utbytte til eier er bl.a. finansiert ved økte lån.

Inkludert årets resultat, utgjorde egenkapitalen i morselskapet 6.900 MNOK (7.085 MNOK). Egenkapitalandelen er 47 % (60 %). Fri egenkapital for morselskapet før årets utbytte utgjør 1.364 MNOK. For NSB-konsernet er egenkapitalen 6.421 MNOK (6.821 MNOK), en egenkapitalandel på 38 % (48 %). Forskjellen mellom egenkapital i morselskap og konsern skyldes i hovedsak effekter av konsernposter som er eliminert i konsernregnskapet.

Konsernets avkastning på egenkapital er på 0 % (8,1 %).

NSB-konsernets kortsiktige gjeld er på 4.187 MNOK, hvorav 723 MNOK er kortsiktige lån. Første forfall på langsiktig lån er i 2010 med totalt 785 MNOK.

Det foreslås følgende disponering av årsresultatet for morselskapet NSB AS:

Utbytte	14 MNOK
Overført til fri egenkapital	<u>202 MNOK</u>
Sum årsresultat	<u>216 MNOK</u>

NSB-konsernets årsresultat etter minoritetsinteresser er på 20 MNOK, hvorav 14 MNOK foreslås som utbytte,

Regnskapet er avlagt under forutsetning av fortsatt drift av virksomheten.

Finansiell risiko

Konsernets aktiviteter medfører ulike typer finansiell risiko: markedsrisiko (valutarisiko, renterisiko og øvrig prisisiko), kredittisiko og likviditetsrisiko. Konsernets overordnede risikostyringsplan fokuserer på kapitalmarkedenes uforutsigbarhet og forsøker å minimalisere de potensielle negative effektene på konsernets finansielle resultater. Konsernet benytter finansielle derivater for å sikre seg mot visse risikoer. Detaljert informasjon om konsernets finansielle risikostyring finnes i prinsippnote 3.

NSB tar opp lån i de markeder og valutaer som gir de gunstigste betingelser. Lån i utenlandsk valuta byttes til norske kroner gjennom valutabytteavtaler. NSB har som målsetning å minimere valutarisiko i finansforvaltningen. I den daglige driften er NSB i liten grad eksponert

for valutarisiko da hoveddelen av inntekter og kostnader er i NOK. Dersom avtale om større innkjøp inngås i utenlandsk valuta, dekkes valutarisikoen tilnærmet 100 % i avtalens løpetid.

NSB er eksponert for renteendringer. Morselskapet benytter finansielle instrumenter for å redusere renterisikoen og for å oppnå ønsket rentestruktur på gjelden. Det er etablert retningslinjer som regulerer andelen av lån som skal rentereguleres i en tolv måneders periode, og for rentebindingen på porteføljen.

Overskuddslikviditet plasseres i norske obligasjoner og sertifikater med kort løpetid. Endring i rentenivå kan påvirke verdien på plasseringene, men normalt beholdes verdipapirene til forfall. Det er etablert rammer for kreditteksponering mot sektorer og institusjoner basert på kredittvurderinger.

Det er etablert retningslinjer for hvor stor del av den totale låneportefølje som forfaller og /eller skal refinansieres i en tolv måneders periode. Etter gjeldende regler skal låneforfall i neste tolv måneders periode være dekket gjennom fri likviditet og etablerte trekkfasiliteter. NSB-konsernet har en målsetning om å ha en fri likviditetsbeholdning på minimum 500 MNOK.

NSB sikrer i dag opp til 80 % av det budsjetterte strømforbruket for eiendomsporteføljen til konsernet, og via Bane Energi opp til 50 % av all kjørestrøm. Målsetningen er å begrense risikoen for store svingninger i prisen, for å oppnå forutsigbarhet og en lavere gjennomsnittlig strømpris over tid.

NSB har dekket sitt lånebehov gjennom 2008 til betingelser som ikke avviker vesentlig fra tidligere år. Markedet har imidlertid endret seg slik at også NSB må påregne økede lånemarginer i forbindelse med låneopptak i 2009. Som et resultat av finanskrisen har NSB hatt ekstra skarpt fokus på vurdering av motpartsrisiko i finansielle transaksjoner.

Arbeidsmiljø

Sykefraværet i NSB-konsernet ble på 8,7 % (9,0 %). Alle enhetene med unntak av Mantena AS, ROM eiendom AS og Arrive AS har lavere sykefravær enn foregående år. Sykefraværet i konsernet har fulgt om lag den samme utviklingen som landet forøvrig og transportbransjen.

NSB-konsernet har et noe høyere sykefravær enn landsgjennomsnittet i bransjen blant annet på grunn av skiftarbeid. I tillegg er det strenge helsekrav for medarbeidere med sikkerhetstjeneste. Redusert sykefravær i CargoNet AS viser at det også i NSB-konsernet er mulig å ha sykefravær under bransjesnittet.

De fleste selskaper i konsernet er IA-bedrifter. Som IA-bedrift arbeider NSB med å få lavere sykefravær, bedre inkluderingen av personer med nedsatt funksjonsevne samt å heve den gjennomsnittlige pensjoneringsalder.

Ytre miljø

NSB-konsernet har som visjon "Ingen skade på mennesker og miljø som følge av selskapets virksomhet".

Elektriske tog er fire ganger så energieffektive som fly, og to ganger så effektive som bil. Det viser en ny SSB-rapport om energiforbruk og klimagassutslipp fra transportsektoren. Når det gjelder godstrafikk er bildet det samme, toget er miljøvinneren. I godstrafikken gjelder dette både for elektriske tog og for dieseldrevne tog. I tillegg bruker hovedparten av norske tog fornybar energi. Dette betyr at NSB-konsernets tilbud i seg selv har en positiv effekt på miljøet både lokalt og sentralt, foruten de positive effekter kollektivtrafikken har i form av økt mobilitet og effektiv løsning på rushtidsutfordringene fra/til de store befolkningsentra.

NSB-konsernet arbeider for å ytterligere redusere påvirkningen av det ytre miljø.

Persontogvirksomheten i NSB AS ble sertifisert i henhold til ISO 14001 i 2005. Sertifikatet gjelder for 3 år og NSB Persontog ble re-sertifisert i 2008.

NSB brukte frem til 2005 ca. 400 GWh pr. år til fremføring av persontog. Enøkprosjektet ble startet for å få dette forbruket ned. Målet var å nå 15 % besparelse (60 GWh pr. år) innen 2010, som ble nådd i løpet av 2008. Prosjektet er derfor besluttet videreført med en ytterligere besparelse på 40 GWh pr. år innen 2011.

Prosjektene vedrørende energieffektivisering i Mantena og ROM eiendom har fortsatt i 2008. Mantena har oppnådd en besparelse på ca. 800.000 kWh i 2008. ROM Eiendom har et ønske om å benytte renere og fornybare energikilder. Ca. 35 % forbrukt energi er konvertert fra olje og elektrisitet til fjernvarme og bioenergi.

Ved siden av arbeidet med energieffektivisering, fortsetter arbeidet med sanering av forurenset grunn og utvikling av forbedrede systemer for kildesortering av avfall.

Likestilling

Kvinneandelen i NSB AS i 2008 er 30,2 %. Dette er en liten økning fra tidligere år. Kvinneandelen i ledelsen i konsernets selskaper og virksomhetsområder varierer. De aksjonærvalgte styremedlemmer i NSB AS har en kvinneandel på 40 % og styreleder er en kvinne. I konsernledelsen er det ingen kvinner, mens kvinneandelen i Persontogvirksomhetens ledergruppe er 38 %.

Kvinneandelen ved rekruttering i NSB AS er økt betydelig, fra 39 % i 2007 til 45 % i 2008. Gjennomsnittslønnen i 2008 har i tillegg økt markant mer for kvinner, med en økning på 8,2 % mot 5,5 % for menn. Andelen kvinner blant de 10 % laveste lønnte fortsetter å synke og er blitt redusert fra 63,8 % i 2006 til 52,5 % i 2007 og videre til 50,9 % i 2008. Dette skyldes i hovedsak at gruppene hvor det befinner seg tradisjonelt mest kvinner fikk forholdsvis mer i tariffoppgjøret i 2008.

NSB har som mål å ha lønns- og arbeidsvilkår som ikke diskriminerer. NSB skal ivareta likestilling og spesielt vektlegge dette ved rekruttering, forfremmelse og kompetansegivende etter- og videreutdanning. NSB skal vektlegge mangfold som reflekterer et tverrsnitt av samfunnet. Rekrutteringsarbeidet skal være forankret i NSBs verdigrunnlag, og skal kjennetegnes ved at alle søkerne opplever å ha like muligheter for ansettelse, uavhengig av alder, kjønn, seksuell legning eller religiøs-, etnisk- og kulturell bakgrunn.

Andel medarbeidere med innvandrerbakgrunn i NSB AS er ved utgangen av 2008 på 4,4 %.

Forskning og utvikling

NSB har valgt å delta i flere EU-støttede forsknings- og utviklingsprosjekter gjennom den internasjonale jernbaneunion (UIC). Dette dreier seg bl.a. om prosjekter for reduksjon av Co2-utslipp, og etablering av et europeisk avregningssystem for kjørestrøm. Det utvikles i egen regi et system for sanntid registrering av energiforbruk per tog og strekning, som skal gi grunnlag for å etablere ytterligere tiltak for reduksjon av energiforbruk.

I forbindelse med opprydding av forurensning på Brakerøya tas det i bruk nye metoder for rensing av kreosot, herunder rensing av grunnvann ved at flytende kreosot suges opp og renses i et renseanlegg som etableres på tomta. ROM Eiendom har god dialog med Statens

forurensningstilsyn (SFT) i forhold til valgte løsninger samt krav til gjennomføring og kontroll underveis i opprydningsarbeidet.

Fremtidsutsikter

Urolighetene i finansmarkedene og konjunkturomslaget gjør fremtiden usikker også for NSB-konsernet. Spesielt innen godsvirksomheten har dette allerede gitt seg betydelige utslag i form av at den positive volumveksten de siste årene nå har stoppet opp, og aktiviteten i eiendomsvirksomheten er også negativt påvirket. Persontogvirksomheten og bussvirksomheten forventes ikke å bli påvirket i like stor grad så lenge behov for arbeidsreiser og feriereiser opprettholdes. Kollektivtrafikkens miljøfortrinn antas å påvirke markedsandelen til persontog og buss positivt.

En økning i kollektivandel er avhengig av at kvaliteten på infrastruktur utvikler seg positivt slik at punktligheten og regulariteten bedres. Det er derfor gledelig at regjeringen i budsjett 2009 og som ledd i tiltakspakken mot svakere konjunkturer og finanskriser vil gi økte bevilgninger til Jernbaneverket både til forsert vedlikehold og ferdigstilling av viktige prosjekter rundt storbyene, og til nye prosjekter som har som mål å øke kapasitet og kvalitet på viktige områder både for gods- og passasjertrafikk. Styret vurderer Infrastrukturens manglende kvalitet til å være jernbanens største utfordring.

NSB har i 2008 bestilt 50 nye persontog for å modernisere og tilrettelegge for vekst når dobbeltsporet Lysaker-Asker kan tas i bruk i 2011/2012. Samtidig investeres det i oppgraderinger, og moderniserte tog vil suksessivt introduseres i årene fremover. Dette forventes også å ha positive effekter på den delen av punktlighet og regularitet som NSB selv kan påvirke. Samtidig legges det opp til et ekspansivt program for å rekruttere operativt personale for å kjøre de nye tog samt dekke opp for naturlig frafall. Konjunkturrendringene forventes å gi en positiv effekt for rekruttering.

Godstransportvirksomheten har ved årsskiftet fått levert de siste av 475 nye godsvogner til transport av containere og semitrailere, og vil i 2009 få levert 10 nye lok. De eldste av forrige generasjon godslok vil bli tatt ut av drift. Samtidig er kapasiteten på Alnabru godsterminal økt. Disse tiltakene sammen med en forventet satsing i NTP-perioden på lengre krysningsspor og andre kapasitetsøkende tiltak vil gi grunnlag for vekst. Konjunkturrendringen i løpet av 2008 har imidlertid satt en stopper for den kraftige veksten i godstransport på jernbane som vi har opplevd de siste årene, og det er usikkert hvordan volumutviklingen vil bli fremover. Godsvirksomheten vil arbeide aktivt med å tilpasse produksjonen til konjunkturer og volumutvikling, inklusiv gjennomføring av nødvendige strukturelle tiltak.

Volumene i bussvirksomheten forventes fortsatt å utvikle seg positivt, og det er vunnet anbud med oppstart i 2009 både i Norge og Sverige. Resultatet forventes å bli positivt påvirket av at endring i energipriser i større grad er innarbeidet i offentlig kjøp kontrakter med fylkeskommuner og kommuner, og at svake kontrakter ble tapsført med et betydelig beløp i 2008. Det vil bli lettere å rekruttere nye medarbeidere som følge av konjunkturrendringene.

Markedet for utvikling av boligeiendom har endret seg betydelig i løpet av året, og eiendomsvirksomheten vil utsette gjennomføring av flere store boligprosjekter. Samtidig fortsetter utvikling av næringseiendom i Bjørvika og i Schweigaardsgate nær Oslo S. Eiendomsvirksomheten vil igangsette prosjektering av utvikling av stasjonsområdet på Oslo S basert på grunnrisset fra vinneren av arkitektkonkurransen i 2008. Konjunkturutviklingen vil påvirke fremdrift i prosjekter og salgsgvinster, men det er usikkert i hvor stor grad.

Det er styrets vurdering at selv om NSB har kortsiktige utfordringer når det gjelder kundekvalitet og lønnsomhet, så har NSB på lengre sikt positive muligheter. Det signaliseres

vilje til å øke bevilgninger til infrastruktur for å ta igjen etterslep i vedlikehold samt å investere i kapasitetsforbedringer, og NSB investerer i nye tog og legger opp til en ny rutemodell i Østlandsområdet fra 2012 for å utnytte ny kapasitet når vestkorridoren er ferdig. Skarpt fokus på løsning av miljøutfordringene tilsier også at kollektivtrafikken bør få en positiv utvikling i tiden fremover.

Styret og administrasjonen vil arbeide aktivt for å motvirke konsekvensene av finanskrisen og konjunkturomslag for NSB-konsernet, men usikkerheten for den nærmeste fremtid er større enn det vi har opplevd de siste år.

Styret takker alle ansatte for innsatsen i 2008.

Oslo, 11. mars 2009

Ingeborg Moen Borgerud
styreleder

Christian Brinch

Bente Hagem

Tore Heldrup Rasmussen

Bjarne Borgersen

Audun Sør-Reime

Øystein Aslaksen

Jan Audun Strand

Einar Enger
konsernsjef

Resultatregnskap

(ALLE TALL I MNOK)

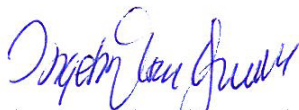
	Note	2008	2007
Driftsinntekter	9	10 329	9 994
Driftskostnader			
Personalkostnader	25	5 091	4 622
Avskrivninger og nedskrivninger	26	956	864
Andre kostnader	27	4 177	3 777
Sum driftskostnader		10 224	9 263
Driftsresultat		105	731
Finansielle poster	28	-57	2
Andel resultat i tilknyttede selskaper	8	20	25
Sum finansielle poster		-37	27
Resultat før skattekostnad		69	758
Skattekostnad	18	66	213
Årsresultat		3	545
Årsresultat før minoritetsinteresser		3	545
Årsresultat tilordnet			
Minoritetsinteresser		-17	9
Annen egenkapital		20	536

Balanse 31. desember

EIENDELER	Note	2008	2007
ANLEGGSMIDLER			
Immaterielle eiendeler	7	1 360	465
Varige driftsmidler	6	8 839	8 525
Investeringseiendom	5	1 059	486
Investeringer i tilknyttede selskaper	8	118	95
Finansielle anleggsmidler		64	11
Sum anleggsmidler		11 440	9 583
OMLØPSMIDLER			
Varer	11	1 488	1 366
Eiendeler for salg	24	48	61
Kundefordringer og andre fordringer	12	1 333	1 510
Derivater	13	1 225	11
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet	14	436	1 099
Kontanter og kontantekvivalenter	15	1 150	591
Sum omløpsmidler		5 680	4 637
Sum eiendeler		17 120	14 220

EGENKAPITAL OG GJELD	Note	2008	2007
EGENKAPITAL			
Aksjekapital og overkurs	16	5 536	5 536
Opptjent egenkapital		683	1 068
Minoritetsinteresser		202	217
Sum egenkapital		6 421	6 821
GJELD			
LANGSIKTIG GJELD			
Avsetning for forpliktelser			
Lån	17	4 730	2 115
Utsatt skatt	18	233	247
Pensjonsforpliktelser	19	1 327	1 193
Andre avsetninger for forpliktelser	20	223	286
Sum langsiktig gjeld		6 513	3 841
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	21	3 129	3 027
Betalbar skatt	18	268	444
Lån	17	723	41
Derivater	13	67	46
Sum kortsiktig gjeld		4 187	3 558
Sum gjeld		10 699	7 399
Sum egenkapital og gjeld		17 120	14 220

Oslo, 11. mars 2009

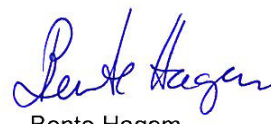
Ingeborg Moen Borgerud
styreleder

Christian Brinch

Bjarne Borgersen

Bente Hagem

Tore Heldrup Rasmussen

Øystein Aslaksen

Audun Sør-Reime

Jan Audun Strand

Einar Enger
konsernsjef

Kontantstrømoppstilling for konsernet

	Note	1. januar - 31. desember	
		2008	2007
Kontantstrømmer fra driften	23	1 845	1 355
Betalte skatter		-255	-126
Netto kontantstrømmer fra driften		1 590	1 229
Investering i tilknyttet selskap		-1	-5
Kjøp av varige driftsmidler	6	-1 782	-1 820
Salg av varige driftsmidler	23	100	227
Kjøp av immaterielle eiendeler	7	-938	-88
Lån gitt til tilknyttede selskap		-58	0
Netto kontantstrømmer brukt til investeringsaktiviteter		-2 679	-1 686
Opptak av kortsiktig og langsiktig lån		3 049	1 921
Nedbetaling av kortsiktig og langsiktig lån		-1 000	-1 800
Utbytte betalt til selskapets aksjonærer	29	-402	-380
Netto kontantstrømmer brukt til finansieringsaktiviteter		1 647	-259
Endring i kontanter, kontantekvivalenter og nyttede trekkrettigheter		558	-716
Kontanter, kontantekvivalenter og nyttede trekkrettigheter pr. 1. januar		591	1 312
Valutagevinst/-tap på kontanter, kontantekvivalenter og nyttede trekkrettigheter		1	-5
Kontanter, kontantekvivalenter og benyttede trekkrettigheter UB	15	1 150	591

Endringer i konsernets egenkapital

	Note	Aksjekapital og overkurs	Opptjent egenkapital	Minoritetsinteresser	Sum
Egenkapital 1. januar 2007	16	5 536	915	208	6 659
Omregningsdifferanser		0	-21	1	-20
Kapitalendringer		0	18	0	18
Årsresultat		0	536	9	545
Utbytte	29	0	-380	0	-380
Egenkapital 31. desember 2007		5 536	1 068	217	6 821
Egenkapital 1. januar 2008	16	5 536	1 068	217	6 821
Kontantstrømsikring, netto etter skatt		0	-2	0	-2
Omregningsdifferanser		0	1	0	1
Årsresultat		0	20	-17	3
Utbytte	29	0	-402	0	-402
Endring minoritetsinteresser		0	-2	2	0
Egenkapital 31. desember 2008		5 536	683	202	6 421

NOTER FOR ÅRSREGNSKAPET 2008

Alle tall i årsregnskapet er i MNOK.

NOTER ÅRSOPPGJØRET

1. Prinsippnoter
2. Aksjer i datterselskap
3. Konsern- og selskapsstruktur
4. NSB-konsernets persontrafikkvirksomhet i Norden
5. Investerings eiendommer
6. Varige driftsmidler
7. Immaterielle eiendeler
8. Investeringer i tilknyttede selskaper
9. Segmentinformasjon
10. Leiekostnader
11. Varer
12. Kundefordringer og andre fordringer
13. Derivater
14. Finansielle eiendeler til virkelig verdi
15. Kontanter og kontantekvivalenter
16. Aksjekapital og overkurs
17. Lånegjeld
18. Skatter
19. Pensjoner og lignende forpliktelser
20. Andre avsetninger for forpliktelser
21. Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld
22. Hjemmelsoverføring
23. Kontantstrømmer fra driften
24. Eiendeler for salg
25. Personalkostnader
26. Av- og nedskrivninger
27. Andre kostnader
28. Finansielle poster
29. Utbytte/resultat per aksje
30. Forpliktelser
31. Betingede utfall
32. Virksomhetssammenslutninger
33. Felleskontrollert virksomhet
34. Nærstående parter
35. Risikoanalyser

Konsernregnskapet ble vedtatt av konsernstyret den 11. mars 2009.

1. PRINSIPPNOTER FOR VIRKSOMHETENE I NSB-KONSERNET

1. Generell informasjon

NSB AS (*selskapet*) og dets datterselskaper (samlet *konsernet*) driver person- og godstransport i tillegg til virksomhet som står i naturlig sammenheng til dette. Konsernet har også eiendomsvirksomhet.

NSB-konsernet har hovedkontor i Oslo.

2. Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsipper

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Disse prinsippene er benyttet på samme måte i alle perioder som er presentert, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

2.1 Rammeverk for regnskapsavleggelsen

Konsernregnskapet til NSB er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) som fastsatt av EU.

Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost prinsippet med følgende modifikasjoner: Finansielle derivater og finansielle eiendeler og forpliktelser er vurdert til virkelig verdi over resultatet. Enkelte lån regnskapsføres til virkelig verdi når utbetaling finner sted med fradrag for transaksjonskostnader. I etterfølgende perioder regnskapsføres lån til amortisert kost beregnet ved bruk av effektiv rente.

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i høy grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger eller høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernregnskapet, er beskrevet særskilt i notene.

Fortolkninger med ikrafttredelse i 2008

- IFRIC 14, IAS 19 – *Begrensningen i pensjonsmidler, krav til minimumsfinansiering og samspillet mellom disse*, gir veiledning for vurdering av størrelsen av overfinansiering som kan balanseføres som eiendel i samsvar med IAS 19. Den forklarer også hvordan pensjonsmidler eller pensjonsforpliktelse kan påvirkes av lovfestet eller kontraktmessige minimumskrav til finansiering. Denne fortolkningen har ingen innvirkning på konsernregnskapet siden konsernet har en netto pensjonsforpliktelse og ikke er underlagt minimumskrav til finansiering.

Fortolkninger som er trådt i kraft i 2008, men som ikke er relevant for konsernet

Følgende, fortolkning til publisert standard er obligatoriske for årsregnskap som starter 1. januar 2008 eller senere, men er vurdert å ikke være relevante for konsernet:

- IFRIC 11, *IFRS 2 – Transaksjoner med konsernets aksjer og egne aksjer*,
- IFRIC 12, *Regnskapsføring av offentlige tjenestebevillinger*

Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor konsernet ikke har valgt tidlig anvendelse

Følgende standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder er offentliggjort og vil være obligatoriske for konsernet i årsregnskap som begynner 1. januar 2009 eller senere, men uten at konsernet har valgt tidlig anvendelse

- IFRS 1 (endret), *Førstegangsanvendelse av internasjonale standarder for finansiell rapportering* og IAS 27 (endret), *Konsernregnskap og separate finansregnskap* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). De endrede standardene tillater at førstegangsanvendere av IFRS kan benytte virkelig verdi eller balanseført verdi under tidligere regnskapsprinsipper som estimert anskaffelseskost for å måle kostprisen for investeringer i datterselskap, felleskontrollerte virksomheter og tilknyttede selskaper i selskapsregnskapet. Endringene fjerner også definisjonen av kostmetoden i IAS 27 og erstatter den med et krav om å presentere utbytte som inntekt i selskapsregnskapet til investoren. Endringen vil ikke ha innvirkning på konsernregnskapet.
- IFRS 3 (revidert), *Virksomhetssammenslutninger* (ikrafttredelse fra 1. juli 2009). Den reviderte standarden fortsetter å benytte oppkjøpsmetoden for virksomhetssammenslutninger, men med noen vesentlige endringer. For eksempel skal alle vederlag ved kjøp av virksomhet regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Betingede vederlag klassifiseres normalt som gjeld og etterfølgende verdiendringer resultatføres. Det er konsernets valg fra oppkjøp til oppkjøp om en skal måle eventuelle ikke-kontrollerende interesser i det oppkjøpte selskapet til virkelig verdi eller kun til ikke-kontrollerende interessers andel av nettoeiendelene i det overtatte selskap. Alle transaksjonskostnader skal kostnadsføres. Konsernet vil anvende IFRS 3 (revidert) fremadrettet for alle virksomhetssammenslutninger fra 1. januar 2010.
- IFRS 8 *Driftssegmenter* erstatter IAS 14 *Segmentrapportering* og samordner segmentrapportering med kravene i FASB standarden SFAS 131, *Disclosures about segments of an enterprise and related information*. Den nye standarden krever bruk av en ledelsestilnærming hvor segmentformasjon presenteres på samme måte som ved intern rapportering. Det er ikke forventet at standarden vil påvirke konsernregnskapet.
- IAS 1 (revidert), *Presentasjon av finansregnskapet* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Den reviderte standarden vil forby presentasjon av inntekts- og kostnadsposter (dvs. endring i egenkapital som ikke er relatert til eierne) i endringer i egenkapital og krever at endringer i egenkapital som ikke er relatert til eierne blir presentert separat fra transaksjoner med eierne. Alle ikke eierrelaterte endringer i egenkapitalen skal presenteres i et resultatregnskap, men konsernet kan velge å presentere ett resultatregnskap (resultatregnskapet "comprehensive income") eller to oversikter (resultatregnskapet og andre egenkapitalbevegelser). Konsernet vil anvende IAS 1 (revidert) fra 1. januar 2009.
- IAS 23 (endret), *Låneutgifter* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Endringen krever at en enhet skal balanseføre alle lånekostnader i den grad de er direkte henførbare til anskaffelse, bygging eller produksjon av en kvalifiserende eiendel (en eiendel det tar betydelig tid å ferdigstille for bruk eller salg) som en del av anskaffelseskost på eiendelen. Valgmuligheten til umiddelbar resultatføring av slike lånekostnader vil bortfalle. Konsernet vil anvende IAS 23 (endret) fra 1. januar 2009.

- IAS 27 (revidert), *Konsernregnskap og separate finansregnskap*, (ikrafttredelse fra 1. juli 2009). Den reviderte standarden krever at effekten av alle transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser skal føres i egenkapitalen hvis det ikke er endring i kontroll og disse transaksjonene vil ikke lenger resultere i goodwill eller gevinster eller tap. Denne standarden spesifiserer også regnskapsførelsen når kontroll opphører. Enhver gjenværende interesse i enheten blir målt til virkelig verdi, og gevinst eller tap blir resultatført. Konsernet vil anvende IAS 27 (revidert) fremadrettet fra 1. januar 2010 for transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser.
- IAS 28 (endret), *Investeringer i tilknyttede foretak* (og følgeendringer i IAS 32, *Finansielle instrumenter - presentasjon*,) og IFRS 7, *Finansielle instrumenter - opplysninger* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). En investering i et tilknyttet foretak skal behandles som en separat eiendel i forbindelse med test for nedskrivning. En nedskrivning skal ikke allokere til spesifikke eiendeler innenfor investeringen, eksempelvis goodwill. Reversering av nedskrivning blir resultatført som en justering av balanseført verdi av investeringen i den grad gjenvinnbart beløp av investeringen øker. Konsernet vil anvende IAS 28 (endret) ved test for nedskrivning relatert til investeringer i tilknyttede selskaper og enhver nedskrivning fra 1. januar 2009.
- IAS 32 (endret), *Finansielle instrumenter - presentasjon* og IAS 1 (endret), *Presentasjon av finansregnskapet – Finansielt instrument med innløsningsrett og Forpliktelse som følger av avvikling* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). De endrede standardene krever at enheter klassifiserer finansielle instrumenter med innløsningsrett og instrumenter, eller komponenter av instrumenter, som pålegger en enhet forpliktelser til å levere en forholdsmessig andel av enhetens netto eiendeler til en annen part kun ved likvidasjon, som egenkapital, forutsatt at de finansielle instrumentene har bestemte kjennetegn og innfrir spesifikke betingelser. Konsernet vil anvende IAS 32 (endret) og IAS 1 (endret) fra 1. januar 2009. Det er ikke forventet at standardene vil ha vesentlig innvirkning på konsernregnskapet.
- IAS 36 (endret), *Verdifall på eiendeler* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Når virkelig verdi minus salgsutgifter er kalkulert ved hjelp av diskonterte kontantstrømmer, skal det gis tilleggsopplysninger tilsvarende som de som skal gis ved beregning av bruksverdi. Konsernet vil anvende IAS 36 (endret) og vil hvis nødvendig gi de obligatoriske tilleggsopplysningene ved test for nedskrivning fra 1. januar 2009.
- Det er innført en rekke endringer i IFRS 7, *Finansielle instrumenter - opplysninger*, IAS 8, *Regnskapsprinsipper, endringer i regnskapsmessige estimater og feil*, IAS 10, *Hendelser etter balansedagen*, IAS 18, *Driftsinntekter* og IAS 34, *Delårsrapporting*, som er en del av IASB's årlige forbedringsprosjekt som ble publisert i mai 2008 (ikke adressert over). Disse endringene vil sannsynligvis ikke påvirke konsernregnskapet og har derfor ikke blitt analysert i detalj.
- IFRIC 15, *Agreements for construction of real estates* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Fortolkningen klargjør om IAS 18, *Driftsinntekter*, eller IAS 11, *anleggskontrakter*, skal anvendes ved bestemte transaksjoner. Den vil sannsynligvis resultere i at IAS 18 blir anvendt på flere transaksjoner.
- IAS 1 (endret), *Presentasjon av finansregnskap* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Endringen er en del av IASB's årlige forbedringsprosjekt som ble publisert i mai 2008. Endringen klargjør at det ikke er en direkte sammenheng mellom klassifiseringen som holdt for handelsformål (del av kategorien til virkelig verdi over resultatet) i henhold til IAS 39, *Finansielle instrumenter – innregning og måling*, og kategorisering som kortsiktige eller langsiktige poster. Konsernet vil anvende IAS 1 (endret) fra 1. januar 2009. Det er ikke forventet at endringen vil påvirke konsernregnskapet.

Endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og som ikke er relevante for konsernet

Det er innført en rekke fortolkninger og endringer til eksisterende standarder, blant annet som en del av IASB's årlige forbedringsprosjekt. Endringer og fortolkninger som har blitt vurdert til ikke å være relevante for konsernet er ikke kommentert.

2.2 Konsolideringsprinsipper

(a) Datterselskaper

Datterselskaper er alle enheter (inklusive foretak med avgrenset formål Special Purpose Entities) der konsernet har bestemmende innflytelse på enhetens finansielle og operasjonelle strategi, normalt gjennom eie av mer enn halvparten av stemmeberettiget kapital. Ved fastsettelse av om det foreligger bestemmende innflytelse inkluderes effekten av potensielle stemmerettigheter som kan utøves eller konverteres på balansedagen. Datterselskaper blir konsolidert fra det tidspunkt kontroll er overført til konsernet og blir utelatt fra konsolideringen når kontroll opphører.

Oppkjøpsmetoden benyttes for regnskapsføring ved kjøp av datterselskaper. Anskaffelseskost ved oppkjøp måles til virkelig verdi av eiendeler som ytes som vederlag ved kjøpet, egenkapitalinstrumenter som utstedes, pådratte forpliktelser ved overføring av kontroll og direkte kostnader forbundet med selve oppkjøpet. Identifiserbare oppkjøpte eiendeler, overtatt gjeld og betingede forpliktelser overdratt er regnskapsført til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet, uavhengig av eventuelle minoritetsinteresser. Anskaffelseskost som overstiger virkelig verdi av identifiserbare netto eiendeler i datterselskapet balanseføres som goodwill. Hvis anskaffelseskost er lavere enn virkelig verdi av netto eiendeler i datterselskapet, resultatføres differansen på oppkjøpstidspunktet (se note 2.6). Konserninterne transaksjoner, mellomværende og urealisert fortjeneste mellom konsernselskaper er eliminert. Urealiserte tap elimineres, men vurderes som en indikator på verdifall i forhold til nedskrivning av den overførte eiendelen. Regnskapsprinsipper i datterselskaper endres når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

I selskapsregnskapet håndteres eierskapet i samsvar med kostmetoden.

(b) Transaksjoner og minoritetsinteresser

Transaksjoner med minoritetsinteresser behandles som transaksjoner med tredjepart. Ved salg av aksjer i datterselskap til minoritetsinteresser, resultatføres konsernets gevinst eller tap. Ved kjøp av aksjer i datterselskap fra minoritetsinteresser oppstår goodwill. Goodwillen vil være forskjellen mellom vederlaget og andelen av regnskapsført egenkapital av datterselskapet som kjøpes.

(c) Felleskontrollert virksomhet

Konsernets andel i felleskontrollert virksomhet regnskapsføres etter bruttometoden. Konsernet summerer sin andel av de felleskontrollerte virksomhetenes enkelte linjer for resultat, balanse og kontantstrøm linjer med tilsvarende linjer i konsernets regnskaper. Gevinst eller tap ved salg av eiendeler til felleskontrollert virksomhet resultatføres for den del som kan tilskrives andre eiere (utenfor konsernet) i den felleskontrollerte virksomhet. Ved kjøp av eiendeler fra felleskontrollert virksomhet vil gevinst eller tap først resultatføres når eiendelen selges ut av konsernet. Tap resultatføres umiddelbart dersom transaksjonen indikerer en reduksjon i netto salgsverdi på omløpsmidler eller verdifall på anleggsmidler.

(d) Tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper er enheter der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse foreligger normalt for investeringer der konsernet har mellom 20 og 50 % av stemmeberettiget kapital. Investeringer i tilknyttede selskaper regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. På kjøpstidspunktet regnskapsføres investering i tilknyttede selskaper til anskaffelseskost og inkluderer goodwill (som er redusert ved eventuelle senere nedskrivninger) (se note 2.6).

Konsernets andel av over- eller underskudd i tilknyttede selskaper resultatføres og tillegges balanseført verdi av investeringene sammen med andel av ikke resultatførte egenkapitalendringer. Konsernet resultatfører ikke andel av underskudd hvis dette medfører at balanseført verdi av investeringen blir negativ (inklusive usikrede fordringer på enheten), med mindre konsernet har påtatt seg forpliktelser eller avgitt garantier for det tilknyttede selskaps forpliktelser.

Konsernets andel av urealisert fortjeneste på transaksjoner mellom konsernet og dets tilknyttede selskaper elimineres. Det samme gjelder for urealiserte tap med mindre transaksjonen tilsier en nedskrivning av den overførte eiendelen. Der det har vært nødvendig er regnskapsprinsipper i de tilknyttede selskaper endret for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

2.3 Segmentinformasjon

Et virksomhetssegment er en del av virksomheten som leverer produkter eller tjenester som er gjenstand for risiko og avkastning som er forskjellig fra andre virksomhetsområder. Et geografisk marked (segment) er en del av virksomheten som leverer produkter og tjenester innenfor et avgrenset geografisk område som er gjenstand for risiko og avkastning som er forskjellig fra andre geografiske markeder.

2.4 Omregning av utenlandsk valuta**(a) Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta**

Regnskapet til de enkelte enheter i konsernet måles i den valuta som i hovedsak benyttes i det økonomiske området der enheten opererer (funksjonell valuta). Konsernregnskapet er presentert i NOK som er både den funksjonelle valutaen og presentasjonsvalutaen til morselskapet.

(b) Transaksjoner og balanseposter

Transaksjoner i utenlandsk valuta regnes om til den funksjonelle valutaen ved bruk av transaksjonskursen. Valutagevinster og -tap som oppstår ved betaling av slike transaksjoner, og ved omregning av pengeposter (eiendeler og gjeld) i utenlandsk valuta ved årets slutt til kursen på balansedagen, resultatføres.

Endringer i virkelig verdi på pengeposter i utenlandsk valuta klassifisert som tilgjengelig for salg splittes i omregningsdifferanser som skyldes endring i amortisert kost på verdipapirer og annen endring i balanseført verdi av verdipapirer. Omregningsdifferanser som følge av endringer i amortisert kost resultatføres og annen endring i balanseført verdi føres direkte i egenkapitalen. Omregningsdifferanser på ikke-pengeposter (både eiendeler og forpliktelser) inngår som del av gevinst og tap ved vurdering av virkelig verdi. Omregningsdifferanser på ikke-pengeposter, slik som aksjer til virkelig verdi over resultatet, blir resultatført som en del av gevinst og tap ved vurdering av virkelig verdi. Omregningsdifferanser på ikke-pengeposter, slik som aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg, inkluderes i egenkapitalen som ikke resultatført endring av virkelig verdi.

(c) Konsernselskaper

Resultatregnskap og balanse for konsern enheter med funksjonell valuta forskjellig fra presentasjonsvalutaen regnes om på følgende måte:

- i. balansen er regnet om til sluttkursen på balansedagen
- ii. resultatregnskapet er regnet om til gjennomsnittskurs for aktuell periode
- iii. omregningsdifferanser føres direkte i egenkapitalen og spesifiseres separat

Ved konsolidering er differanser ved omregning av nettoinvestering i utenlandsk virksomhet og finansielle instrumenter utpekt som sikring av slike investeringer ført direkte i egenkapitalen.

Goodwill og virkelig verdi av eiendeler og gjeld ved oppkjøp av en utenlandsk enhet tilordnes den oppkjøpte enheten og omregnes til balansedagens kurs.

2.5 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres første gang til anskaffelseskost, med fradrag for avskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmidlet. Anskaffelseskost kan også omfatte gevinster eller tap overført fra egenkapital, som skyldes sikring av kontantstrøm i utenlandsk valuta ved kjøp av driftsmidler.

Påfølgende utgifter legges til driftsmidlenes balanseførte verdi eller balanseføres separat, når det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler tilknyttet utgiften vil tilflyte konsernet, og utgiften kan måles pålitelig. Øvrige reparasjons- og vedlikeholdskostnader føres over resultatet i den perioden utgiftene pådras.

Investeringseiendommer, i hovedsak selveide kontorbygninger, holdes med tanke på å oppnå verdistigning og/eller langsiktig avkastning fra leieinntekter. Disse brukes ikke av konsernet. Investeringseiendom regnskapsføres til anskaffelseskost, med fradrag for avskrivninger.

Lånekostnader som påløper under konstruksjon av driftsmidler balanseføres fram til eiendelen er klar til påtenkt bruk. Tomter og boliger avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives etter den lineære metode, slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost, eller revaluert verdi, avskrives til restverdi over forventet utnyttbar levetid, som er:

Skinnegående materiell	10 – 30 år
Busser	4 – 12 år
Bygninger	10 – 50 år
Andre anleggsmidler	5 – 30 år

Driftsmidlenes utnyttbare levetid, samt restverdi, revurderes på hver balansedag og endres hvis nødvendig. Når balanseført verdi på et driftsmiddel er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp, skrives verdien ned til gjenvinnbart beløp (note 2.7). Gevinst og tap ved avgang resultatføres og utgjør forskjellen mellom salgpris og balanseført verdi.

Anleggsmidler (avhendingsgrupper) utpekt for salg

Anleggsmidler (eller avhendingsgrupper) klassifisert som eiendeler utpekt for salg regnskapsføres til det laveste av balanseført verdi og virkelig verdi fratrukket salgskostnader dersom balanseført verdi hovedsakelig gjenvinnes ved en salgstransaksjon snarere enn ved fortsatt bruk.

2.6 Immaterielle eiendeler

Goodwill

Goodwill er forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av konsernets andel av netto identifiserbare eiendeler i virksomheten på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskap er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttede selskaper er inkludert i investeringer i tilknyttede selskaper. Goodwill testes årlig for verdifall og balanseføres til anskaffelseskost med fradrag av nedskrivninger. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke. Gevinst eller tap ved salg av en virksomhet inkluderer balanseført verdi av goodwill vedrørende den solgte virksomheten.

For vurdering av behov for nedskrivning av goodwill, blir denne allokert til aktuelle kontantgenererende enheter på oppkjøpstidspunktet. Allokeringen skjer til de kontantgenererende enheter eller grupper av kontantgenererende enheter som forventes å få fordeler av oppkjøpet. Konsernet allokere goodwill til hvert virksomhetssegment i de land de opererer.

Forskudd på kontrakter klassifiseres som immateriell eiendel.

2.7 Verdifall på ikke-finansielle eiendeler

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler med udefinert utnyttbar levetid avskrives ikke og vurderes årlig for verdifall. Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi.

En nedskrivning resultatføres med forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader og bruksverdi.

Ved vurdering av verdifall, grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige kontantstrømmer (kontantgenererende enheter). Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler (unntatt goodwill).

2.8 Finansielle eiendeler

2.8.1 Klassifisering

Konsernet klassifiserer finansielle eiendeler i følgende kategorier: a) Til virkelig verdi over resultatet, b) lån og fordringer og c) eiendeler tilgjengelige for salg. Klassifiseringen avhenger av hensikten med eiendelen. Ledelsen klassifiserer finansielle eiendeler ved anskaffelse.

(a) *Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet*

Finansielle eiendeler som er derivater (se note 2.9) eller som er holdt for handelsformål, klassifiseres til virkelig verdi over resultatet. Kategorien inneholder også finansielle eiendeler som ved første gangs balanseføring blir utpekt til å være til virkelig verdi over resultatet. Eiendeler i denne kategorien klassifiseres som omløpsmidler hvis de holdes for handelsformål eller hvis de forventes å bli realisert innen 12 måneder etter balansedagen.

(b) *Lån og fordringer*

Lån og fordringer er ikke-derivate finansielle eiendeler med fastsatte betalinger som ikke omsettes i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. I så fall klassifiseres de som anleggsmidler. Lån og fordringer klassifiseres som "kundefordringer og andre fordringer" i balansen (Note 2.11).

(c) *Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg*

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivate finansielle eiendeler som man velger å plassere i denne kategorien eller som ikke er klassifisert i noen annen kategori. De inkluderes i anleggsmidlene så sant ledelsen ikke har til hensikt å selge investeringen innen 12 måneder fra balansedagen.

2.8.2 Regnskapsføring og måling

Vanlige kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på transaksjonstidspunktet, som er den dagen konsernet forplikter seg til å kjøpe eller selge eiendelen. Alle finansielle eiendeler som ikke regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet balanseføres første gang til virkelig verdi pluss transaksjonskostnader. Finansielle eiendeler som føres til virkelig verdi over resultatet regnskapsføres ved anskaffelsen til virkelig verdi og transaksjonskostnader resultatføres. Investeringer fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og konsernet i hovedsak har overført all risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet. Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg og finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet vurderes til virkelig verdi etter førstegangs balanseføring.

Gevinst eller tap fra endringer i virkelig verdi av eiendeler klassifisert som "finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet", inkludert renteinntekt og utbytte, medtas i resultatregnskapet under "andre (tap)/gevinster - netto" i den perioden de oppstår.

Virkelig verdi av børsnoterte investeringer er basert på gjeldende kjøpskurs. Hvis markedet for verdipapiret ikke er aktivt (eller hvis det gjelder et verdipapir som ikke er børsnotert), bruker konsernet verdsettelsesteknikker for å fastsette den virkelige verdien. Disse omfatter nylig gjennomførte transaksjoner til markedsvilkår, henvisning til andre instrumenter som i vesentlig grad er like, bruk av diskontert kontantstrømsanalyse og opsjonsmodeller. Teknikkene vektlegger markedsinformasjon i størst mulig grad og i minst grad selskapsspesifikk informasjon.

På hver balansedag vurderer konsernet om det finnes objektive indikatorer som tyder på verdiforringelse av enkelte eiendeler eller grupper av finansielle eiendeler klassifisert som lån og fordringer av enkelte eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg. Objektive indikatorer for verdifall for egenkapitalinstrumenter inkluderer vesentlige eller varige verdiforringelser. Nedskrivning gjøres om en verdiforringelse antas å være vesentlig og ha varig karakter.

2.9 Derivater og sikring

Derivater (eiendeler og forpliktelser) balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt derivatkontrakten inngås, og deretter løpende til virkelig verdi.

Konsernet benytter ikke sikringsbokføring og alle derivater er således klassifisert som kortsiktige eiendeler eller forpliktelser.

2.10 Varer

Varer vurderes til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Anskaffelseskost beregnes ved bruk av først-inn, først-ut metoden (FIFO). For ferdig tilvirkede varer og varer under tilvirkning består anskaffelseskost av utgifter til produktutforming, materialforbruk, direkte lønnskostnader, andre direkte kostnader og indirekte produksjonskostnader (basert på normal kapasitet). Lånekostnader aktiveres i samsvar med IAS 23. Netto realisasjonsverdi er estimert salgpris fratrukket kostnader for ferdigstilling og salg. Anskaffelseskost for varer inkluderer gevinster eller tap på sikring av kontantstrøm ved råvarekjøp overført fra egenkapital.

2.11 Kundefordringer

Kundefordringer måles ved første gangs balanseføring til virkelig verdi. Ved senere måling vurderes kundefordringer til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektivrentemetoden, fratrukket avsetning for inntruffet tap. Avsetning for tap regnskapsføres når det foreligger objektive indikatorer for at konsernet ikke vil motta oppgjør i samsvar med opprinnelige betingelser. Vesentlige økonomiske problemer hos kunden, sannsynligheten for at kunden vil gå konkurs eller gjennomgå økonomisk restrukturering og utsettelse og mangler ved betalinger anses som indikatorer på at kundefordringer må nedskrives. Avsetningen utgjør forskjellen mellom pålydende og gjenvinnbart beløp, som er nåverdien av forventede kontantstrømmer, diskontert med effektiv rente. Endringer i avsetningen resultatføres som salgs- og markedsføringskostnader.

2.12 Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige, lett omsettelige investeringer redusert for trekk på kassekreditt i konsernkontosystemet. I balansen er kassekreditt inkludert i lån under kortsiktig gjeld hos datterselskap som har negativ kassekreditt.

2.13 Aksjekapital og overkurs

Ordinære aksjer klassifiseres som egenkapital.

2.14 Lån

Eksterne obligasjonslån med fast rente regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Øvrige lån, banklån med flytende rente, konserninterne lån m.v. regnskapsføres til virkelig verdi når utbetaling av lånet finner sted, med fradrag for transaksjonskostnader. Forskjellen mellom det utbetalte lånebeløpet (fratrukket transaksjonskostnader) og innløsningsverdien resultatføres over lånets løpetid.

Lån klassifiseres som kortsiktig gjeld med mindre det foreligger en ubetinget rett til å utsette betaling av gjelden i mer enn 12 måneder fra balansedato.

2.15 Utsatt skatt

Skattekostnaden for en periode består av betalbar skatt og utsatt skatt. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er ført direkte mot egenkapitalen.

Det er resultatført beregnet utsatt skatt på alle midlertidige forskjeller mellom skattemessige og regnskapsmessige verdier på eiendeler og gjeld, ved bruk av gjeldsmetoden. Dersom virksomheten deltar i en transaksjon som ikke er en del av en foretaksintegrasjon, regnskapsføres ikke utsatt skatt på transaksjonstidspunktet. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skattelover som er vedtatt eller i det alt vesentlige er vedtatt på balansedagen, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten gjøres opp.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattbar inntekt vil foreligge, og at de midlertidige forskjellene kan fratrekkes i denne inntekten.

Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper, bortsett fra når konsernet har kontroll over tidspunktet for reversering av de midlertidige forskjellene, og det er sannsynlig at de ikke vil bli reversert i overskuelig fremtid.

2.16 Pensjonsforpliktelser overfor ansatte

Pensjonsforpliktelser

Selskapene i konsernet har ulike pensjonsordninger. Pensjonsordningene er generelt finansiert gjennom innbetalinger til forsikringsselskaper eller pensjonskasser, fastsatt basert på periodiske aktuarberegninger. Konsernet har både tilskudds- og ytelsesplaner. En innskuddsplan er en pensjonsordning hvor arbeidsgiver betaler et bidrag til den ansattes fremtidige pensjon. Arbeidsgivers plikter opphører når bidraget er betalt. En ytelsesplan er en ordning hvor arbeidsgiver forplikter seg til periodiske pensjonsytelser til den ansatte når vedkommende blir pensjonist. Pensjonsutbetalingen er avhengig av flere faktorer, som mellom annet antall år ansatt i selskapet og lønn.

De fleste av konsernets ansatte i Sverige har pensjonsrettigheter og selskapene forpliktelser som er fundet i ALECTA. Ordningen er en multiemployer plan og arbeidsgiver er ansvarlig for ytelsene helt til de er dekket ved utbetalinger. På grunn av ALECTA sin manglende evne til å ta frem tilfredsstillende underlag for vurdering av status for forpliktelsene og midlene i ordningene, behandles ordningen ved regnskapsavslutning inntil videre som en tilskuddsordning.

Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedatoen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene, justert for ikke resultatførte estimatavvik og ikke resultatførte kostnader knyttet til tidligere perioders pensjonsopptjening. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode. Nåverdien av de definerte ytelsene bestemmes ved å diskontere estimerte fremtidige utbetalinger med en rentesats fremregnet med utgangspunkt i langsiktig statsobligasjonsrente i den samme valuta som ytelsene vil bli betalt og med en løpetid som er tilnærmet den samme som løpetiden for den relaterte pensjonsforpliktelsen.

Estimatavvik som skyldes ny informasjon eller endringer i de aktuarmessige forutsetningene utover det største av 10 % av verdien av pensjonsmidlene eller 10 % av pensjonsforpliktelsene, blir ført i resultatregnskapet over en periode som tilsvarer arbeidstakernes forventede gjennomsnittlige resterende ansettelsesperiode.

Endringer i pensjonsplanens ytelser kostnadsføres eller inntektsføres løpende i resultatregnskapet, med mindre rettighetene etter den nye pensjonsplanen er betinget av at arbeidstakeren blir værende i tjeneste i en spesifisert tidsperiode (opptjeningsperioden). I dette tilfellet amortiseres kostnaden knyttet til endret ytelse lineært over opptjeningsperioden.

2.17 Avsetninger

Konsernet regnskapsfører avsetninger for miljømessige utbedringer, restrukturering og rettslige krav når det eksisterer en juridisk eller selvpålagt forpliktelse som følge av tidligere hendelser, det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør i form av en overføring av økonomiske ressurser og forpliktelsens størrelse kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet. Avsetning for restrukturingskostnader omfatter gebyr ved terminering av leiekontrakter og sluttvederlag til ansatte. Det avsettes ikke for fremtidige driftstap.

I tilfeller hvor det foreligger flere forpliktelser av samme natur, fastsettes sannsynligheten for at forpliktelsen vil komme til oppgjør ved å vurdere gruppen under ett. Avsetning for gruppen regnskapsføres selv om sannsynligheten for oppgjør knyttet til gruppens enkeltelementer kan være lav.

Avsetninger måles til nåverdien av forventede utbetalinger for å innfri forpliktelsen. Det benyttes en diskonteringsrate før skatt som reflekterer nåværende markedssituasjon og risiko spesifikk for forpliktelsen. Økningen i forpliktelsen som følge av endret tidsverdi føres som rentekostnad.

2.18 Leverandørgjeld

Leverandørgjeld måles til virkelig verdi ved første gangs balanseføring. Ved senere måling vurderes leverandørgjeld til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rente metoden.

2.19 Inntektsføring

Salgsinntekter av tjenester regnskapsføres til virkelig verdi etter fradrag retur, rabatter og avslag. Konserninternt salg elimineres. Konsernets inntekter kommer i hovedsak fra; persontransport, godstransport og utleie og salg av eiendom.

(a) *Salg av transport- og eiendomstjenester*

Salg av tjenester resultatføres i den perioden tjenesten leveres. Offentlig kjøp av persontrafikkjenester resultatføres i den perioden som leveransene foretas. Inntekter ved utleie av fast eiendom resultatføres over leieavtalens løpetid. Inntekt ved salg av eiendom resultatføres i den periode risiko og kontroll er overført til kjøper. Som hovedregel innebærer dette at inntekten anses opptjent på overtakelsestidspunktet.

(b) *Inntekt fra utbytte*

Utbytteinntekter resultatføres når rett til å motta betaling oppstår.

2.20 Leieavtaler

Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap fortsatt ligger hos utleier, klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetaling ved operasjonelle avtaler (med fradrag for eventuelle økonomiske insentiver fra utleier) kostnadsføres lineært over leieperioden.

2.21 Utbytte

Utbyttebetalinger til selskapets aksjonærer klassifiseres som gjeld når utbyttet er fastsatt av generalforsamlingen.

3. Finansiell risikostyring

3.1 Finansielle risikofaktorer

Konsernets aktiviteter medfører ulike typer finansiell risiko: markedsrisiko (valutarisiko, renterisiko og øvrig prisisiko), kredittisiko og likviditetsrisiko. Konsernets overordnede risikostyringsplan fokuserer på kapitalmarkedenes uforutsigbarhet og forsøker å minimalisere de potensielle negative effektene på konsernets finansielle resultater. Konsernet benytter finansielle derivater for å sikre seg mot visse risikoer.

(a) *Markedsrisiko*

(i) *Valutarisiko*

Konsernet opererer internasjonalt og foretar betydelige innkjøp fra utenlandske leverandører og er derigjennom eksponert for valutarisiko. Valutarisiko oppstår i finansielle poster og nettoinvesteringer i utenlandsk virksomhet.

Konsernet har enkelte investeringer i utenlandske datterselskaper der netto eiendeler er utsatt for valutarisiko ved omregning. Valutaeksponeering fra konsernets nettoinvesteringer i utenlandsk virksomhet styres vesentlig gjennom låneopptak i den relevante utenlandske valutaen.

Ved vesentlige kjøp, for eksempel innkjøp av togsett, bes tilbyderne oppgi pris i NOK og utenlandsk valuta. Dersom utenlandsk valuta viser seg rimeligst, avdekkes valutarisikoen tilnærmet 100 % i kontraktens løpetid.

Målsetningen er å skape størst mulig forutsigbarhet med hensyn til utbetalinger i fremtiden målt i NOK.

Risiko ved valutaendring fremkommer i egen note.

(ii) *Flytende rente- og fastrenterisiko*

Ettersom konsernet ikke har noen betydelige rentebærende eiendeler, er konsernets resultat og kontantstrøm fra driften i hovedsak uavhengig av endringer i markedsrenten.

Lån med flytende rente medfører en renterisiko for konsernets kontantstrøm. Fastrentelån utsetter konsernet for virkelig verdi renterisiko.

Konsernet styrer den flytende renterisikoen ved hjelp av flytende-til-fast renteswapper: Slike renteswapper innebærer en konvertering av flytende rentelån til fastrentelån. Konsernet opptar normalt langsiktige lån til flytende rente og swapper disse helt eller delvis til en fastrente. Gjennom renteswappene inngår konsernet avtale med andre parter om å bytte differansen mellom kontraktens fastrente og flytende rentebeløp beregnet i henhold til den avtalte hovedstol.

Målsetningen er å redusere risiko knyttet til mulige fremtidige renteøkninger, og skape større forutsigbarhet knyttet til fremtidige rentebetalinger.

Risiko ved renteendring fremkommer i egen note.

(iii) *Øvrig prisisiko*

Konsernet er utsatt for prisisiko knyttet til strøm. Det foretas fortløpende vurdering av markedet for å sikre strøm til fastpris. Konsernet bruker eksterne aktører til å inngå eventuelle avtaler. Målet er å skape større forutsigbarhet knyttet til fremtidige kostnader.

Realisert og urealisert gevinst og tap på strømderivater fremkommer i egen note.

(b) *Likviditetsrisiko*

Forsiktig styring av likviditetsrisiko innebærer å vedlikeholde en tilstrekkelig beholdning av likvider og omsettelige verdipapirer, å ha finansieringsmuligheter i form av et tilstrekkelig antall sikre trekkrettigheter og evne til å lukke markedsposisjoner. Konsernets sentrale finansavdeling har som målsetting å opprettholde fleksibiliteten i finansieringen ved å sørge for å ha sikrede trekkrettigheter tilgjengelige.

Likviditetsstyringen skal sikre at tilgjengelig likviditet er tilstrekkelig til å innfri forpliktelser ved forfall, uten at det medfører uønskede kostnader. Likviditetsrisiko fremkommer i egen note.

Ledelsen overvåker konsernets likviditetsreserve (bestående av lånefasilitet og kontantekvivalenter) gjennom rullerende prognoser basert på forventet kontantstrøm.

(c) *Kreditrisiko*

Kreditrisiko behandles på konsernivå. Konsernets eksponering for kreditrisiko påvirkes hovedsakelig av individuelle forhold knyttet til hver enkelt kunde. Tog- og bussvirksomheten selger hovedsakelig kontant. Øvrige datterselskap har morselskap som største kunde. Konsernet er derfor i liten grad utsatt for kreditrisiko. Overskuddslikviditet plasseres i norske obligasjoner og sertifikater med kort løpetid. Det er etablert rammer for kreditteksponering mot de forskjellige sektorene, og det er etablert rammer for enkelte virksomheter basert på kredittvurdering. Kreditrisiko fremkommer i egne noter.

3.2 Risiko knyttet til kapitalforvaltning

Konsernets mål vedrørende kapitalforvaltning er å trygge fortsatt drift for å sikre avkastning for eierne og andre interessenter og opprettholde en optimal kapitalstruktur for å redusere kapitalkostnadene.

3.3 Vurdering av virkelig verdi

Konsernet bruker ulike metoder og gjør forutsetninger basert på markedsforholdene som eksisterer på hver balansedag. For langsiktige forpliktelser benyttes omsetningskurs for det aktuelle instrument eller for et lignende instrument. Andre teknikker, slik som diskontert verdi på fremtidige kontantstrømmer benyttes for å fastsette virkelig verdi for øvrige finansielle instrumenter. Virkelig verdi på renteswapper beregnes som nåverdi av estimerte fremtidige kontantstrømmer.

Nominell verdi minus nedskrivninger for inntrufne tap på kundefordringer og nominell verdi av leverandørgjeld antas omtrent å tilsvare postenes virkelig verdi. Virkelig verdi på finansielle forpliktelse (som beregnes for noteformål) estimeres ved å diskontere fremtidige kontraktsfestede kontantstrømmer med konsernets alternative markedsrente for tilsvarende finansielle instrumenter.

4. Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger

Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og andre faktorer, inklusive forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige under nåværende omstendigheter.

4.1 Viktige regnskapsestimater og antakelser/forutsetninger

Konsernet utarbeider estimater og gjør antakelser/forutsetninger knyttet til fremtiden. De regnskapsestimater som følger av dette vil pr. definisjon sjelden være fullt ut i samsvar med det endelige utfallet. Estimater og antakelser/forutsetninger som representerer en betydelig risiko for endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsår, drøftes nedenfor.

(a) *Estimert verdifall på goodwill*

Konsernet gjennomfører årlig tester for å vurdere verdifall på goodwill. Gjenvinnbart beløp fra kontantgenererende enheter er fastsatt ved kalkulasjoner av bruksverdi. Dette krever bruk av estimater.

(b) *Inntektsskatt*

Konsernet skattlegges for inntekt innenfor mange jurisdiksjoner. Betydelig bruk av skjønn er påkrevd for å fastsette inntektsskatten for alle land under ett/samlet i konsernregnskapet. For mange transaksjoner og beregninger vil det være usikkerhet knyttet til den endelige skatteforpliktelsen. Konsernet regnskapsfører skatteforpliktelser knyttet til fremtidige avgjørelser i skatte/tvistesaker, basert på estimater på om ytterligere inntektsskatt vil påløpe. Hvis det endelige utfall av sakene avviker fra opprinnelig avsatt beløp, vil avviket påvirke regnskapsført skattekostnad og avsetning for utsatt skatt i den perioden avviket fastslås.

(c) *Virkelig verdi på derivater og andre finansielle instrumenter*

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel unoterte derivater) fastsettes ved å benytte verdsettelsesteknikker. Konsernet vurderer og velger metoder og forutsetninger som hovedsakelig er basert på markedsforholdene på balansedagen. For mange forskjellige finansielle eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg og som ikke handles i aktive markeder har konsernet benyttet en modell med neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer som verdsettelsesmetode.

(d) *Inntektsføring*

Regnskapsføring av inntekter fra salg av tjenester skjer etter løpende avregning metoden. Metoden krever at konsernet foretar skjønnsmessige vurderinger knyttet til hvor stor andel av den totale tjenesten som er levert på balansedagen.

2 Aksjer i datterselskap

Tabellen viser **morselskapets direkte eide investeringer**. Konsernet består i tillegg av selskaper og eierinteresser i indirekte eie.

Datterselskap	Anskaffelses- tidspunkt	Kontor- adresse	Stemme/ res.andel	Bokført egenkap.	Årets resultat	Bal.verd. i selsk. 31.des.
Nettbuss AS	1. des. 1996	Oslo	100 %	552	-214	713
Rom Eiendom AS	18. des. 1998	Oslo	100 %	912	-8	601
Arrive AS	1. jul. 2001	Oslo	100 %	18	4	21
NSB Trafikkservice AS	1. okt. 2001	Oslo	55 %	7	4	1
Finse Forsikring AS	1. des. 2001	Oslo	100 %	227	35	50
CargoNet AS	1. jan. 2002	Oslo	55 %	497	-79	295
Mantena AS	1. jan. 2002	Oslo	100 %	200	-1	254
NSB Gjøvikbanen AS	1. apr. 2005	Oslo	100 %	26	5	16
Svenska Tågkompaniet AB	1. jan. 2007	Gävle	100 %	42	14	121
Tømmervogner AS ¹⁾	31. des. 2008	Oslo	45 %	-1	0	2
Banestasjoner AS	2. jan. 2002	Oslo	100 %	0	0	0
Sum				2 481	-241	2 073

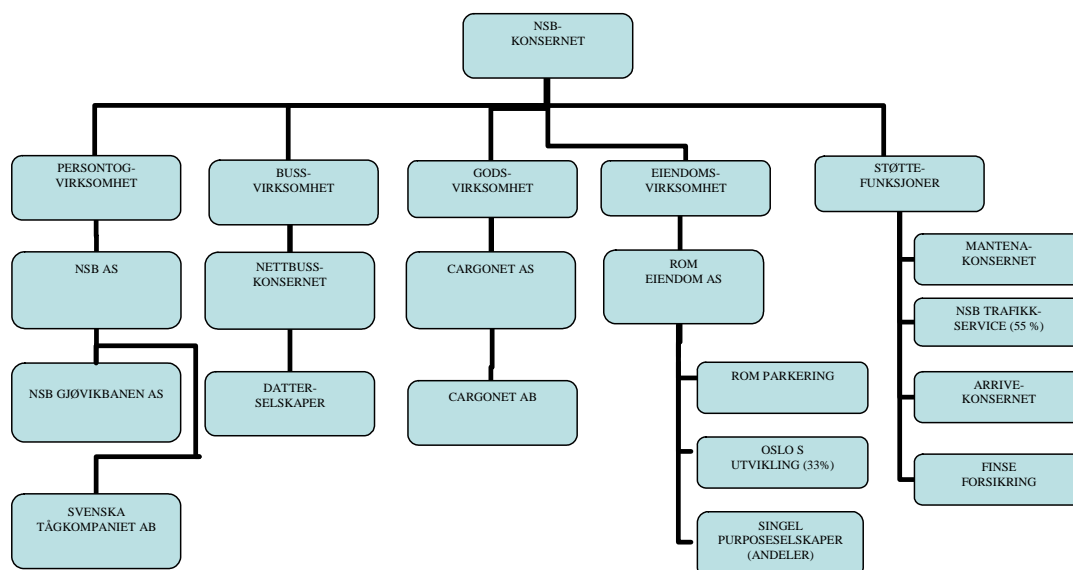
¹⁾ NSB AS eier direkte 45 % av aksjene i Tømmervogner AS. Resterende 55 % er eid av CargoNet AS, et datterselskap av NSB AS.

Det er oppgitt 100 % av bokført egenkapital i selskapene pr. 31.12.2008.

3 Konsern- og selskapsstruktur

NSB driver virksomhet i Norge, Sverige og Danmark. Virksomheten styres i virksomhetsområder som avviker noe fra den organisatoriske struktur:

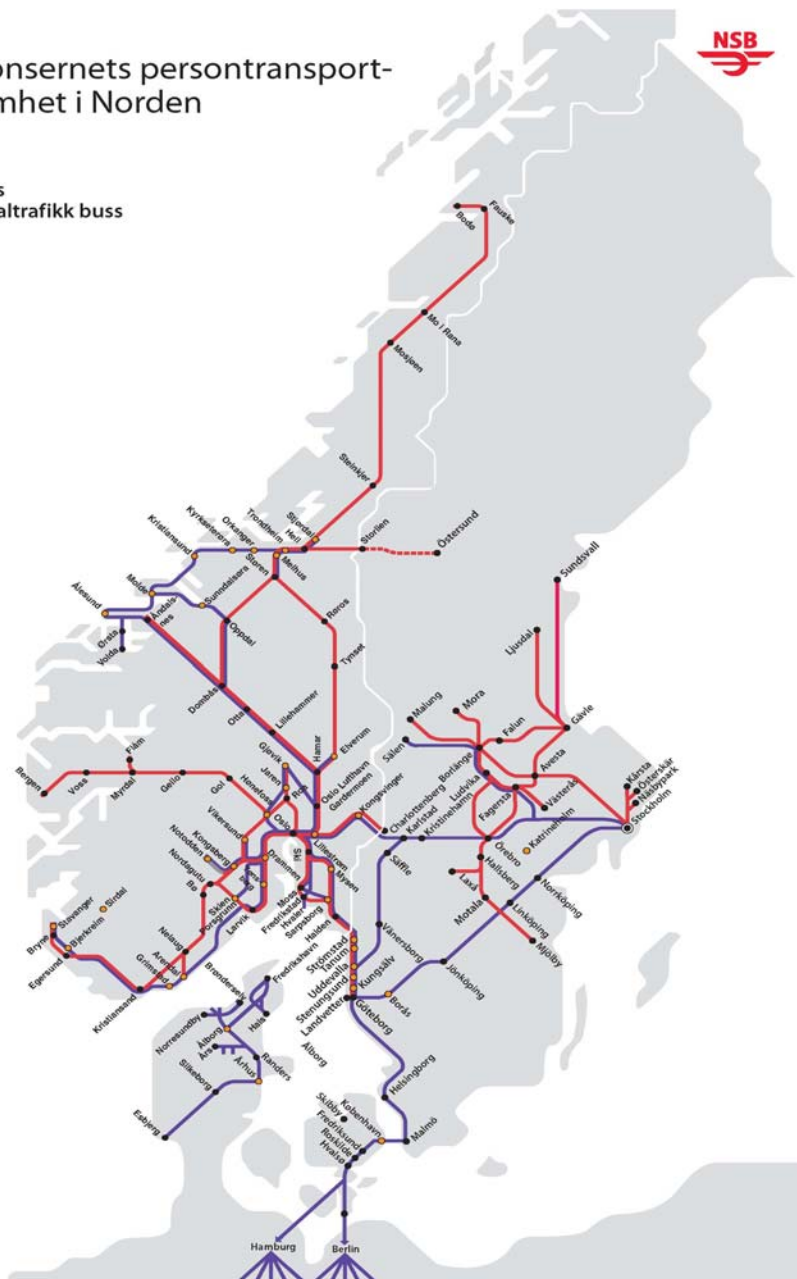
- I Persontog inngår hele virksomheten i NSB AS, NSB Gjøvikbanen AS samt Svenska Tågkompaniet AB.
- Bussvirksomheten omfatter aktiviteten i Nettbuss-konsernet.
- Godsvirksomheten omfatter aktiviteten i CargoNet-konsernet.
- Eiendomsvirksomheten er samlet i Rom Eiendom-konsernet.
- I Støttefunksjoner inngår virksomheten i verksted- og vedlikeholdsselskapene Mantena-konsernet, NSB Trafikkservice AS, samt administrative støttefunksjoner ved Finse Forsikring AS og Arrive-konsernet.

4 NSB-konsernets persontrafikkvirksomhet i Norden

NSB konsernets persontransportvirksomhet i Norden

- Tog
- Buss
- Lokaltrafikk buss

5 Investeringseiendommer

NSB-konsernet bruker anskaffelseskostmodellen for måling av investeringseiendommer.

Pr. 1. januar 2007

Anskaffelseskost	568
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-177
Sum balanseført verdi 01.01.	391

Regnskapsåret 2007

Balanseført verdi 01.01.	391
Tilgang	148
Avgang	-4
Årets avskrivninger	-43
Årets nedskrivninger	-5
Sum balanseført verdi 31.12.	486

Pr. 31. desember 2007

Anskaffelseskost	707
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-221
Sum balanseført verdi 31.12.	486

Regnskapsåret 2008

Balanseført verdi 01.01.	486
Tilgang	25
Avgang	-11
Akk. avskrivninger avganger	0
Overført fra anlegg under utførelse	634
Årets avskrivninger	-76
Sum balanseført verdi 31.12.	1 059

Pr. 31. desember 2008

Anskaffelseskost	1 357
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-298
Sum balanseført verdi 31.12.	1 059

Virkelig verdi pr. 31. desember 2008 (inklusive eiendommer under utvikling for salg)

Konsernets portefølje av investeringseiendommer var 31.12.2008 vurdert til å ha en virkelig verdi på 3 021 MNOK. Ved økning av avkastningskravet med 0,5 % vil verdien reduseres til 2 823 MNOK. Ved reduksjon av avkastningskravet med 0,5 % vil verdien øke til 3 250 MNOK. Verdivurderingene er utført av et faglig kvalifisert, uavhengig selskap og er basert på markedsverdi.

Investerings eiendommer, leieinntekter og driftskostnader	2008	2007
Leieinntekter	237	225
Driftskostnader	113	115

6 Varige driftsmidler

	Maskiner og utstyr	Transportmidler	Tomter og bygninger	Anlegg under utførelse	Sum
Pr. 1. januar 2007					
Anskaffelseskost	1 698	13 219	1 248	697	16 862
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-1 116	-7 270	-526	-3	-8 915
Sum balanseført verdi 01.01.	582	5 949	722	693	7 946
Regnskapsåret 2007					
Balanseført verdi 01.01.	582	5 949	722	693	7 946
Omregningsdifferanser	1	-31	-8	1	-36
Oppkjøp av datterselskap	0	3	0	0	3
Tilgang	156	1 160	64	657	2 037
Avgang til anskaffelseskost	-43	-164	-21	-451	-678
Akk. avskrivninger avganger	23	99	27	0	149
Overført til investeringseiendommer	0	0	0	-80	-80
Overført til eiendeler holdt for salg	0	-21	0	0	-21
Årets avskrivninger	-148	-587	-44	0	-779
Årets nedskrivninger	-2	-14	0	-1	-16
Sum balanseført verdi 31.12.	571	6 395	739	820	8 525
Pr. 31. desember 2007					
Anskaffelseskost	1 811	14 152	1 283	823	18 070
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-1 241	-7 758	-543	-3	-9 545
Sum balanseført verdi 31.12.	571	6 395	739	820	8 525

Regnskapsåret 2008

Balanseført verdi 01.01.	571	6 395	739	820	8 525
Omregningsdifferanser	3	67	2	0	71
Oppkjøp av datterselskap	3	54	-46	0	11
Tilgang	190	861	14	983	2 049
Avgang	-120	-716	-48	-263	-1 147
Akk. avskrivninger avganger	117	633	42	0	793
Overført til investeringseiendommer	0	0	0	-635	-635
Årets avskrivninger	-151	-654	-15	0	-820
Årets nedskrivninger	-2	0	-4	0	-7
Sum balanseført verdi 31.12.	611	6 640	684	905	8 839

Pr. 31. desember 2008

Anskaffelseskost	2 118	14 562	1 210	908	18 798
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-1 507	-7 922	-526	-3	-9 959
Sum balanseført verdi 31.12.	611	6 640	684	905	8 839

Avskrivningstid

5 - 30 år

4 - 30 år

0 - 50 år

Økonomisk levetid anlegg og utstyr

Ledelsen fastsetter økonomisk levetid med tilknyttede avskrivningssatser for varige driftsmidler (se prinsippnote for gjennomsnittlige vektete brukstider for eiendeler). Selskapet vil øke avskrivningene dersom økonomisk levetid viser seg å være kortere enn tidligere estimert. Selskapet vil nedskrive eventuelle teknisk foreldede eiendeler eller ikke-strategiske eiendeler som er tatt ut av bruk.

Finansiell leasing

Varige driftsmidler er anskaffet gjennom en finansiell leieavtale som inkluderer følgende:

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Balanseført anskaffelseskost vedrørende finansielle leieavtaler	214	100
Akkumulerte avskrivninger	-35	-3
Sum balanseført verdi 31.12.	179	97
Langsiktig leasingforpliktelse	138	86

Rettighetene til den leide eiendelen tilfaller utleier ved mislighold knyttet til betaling av fremtidige leieforpliktelser.

7 Immaterielle eiendeler

	<u>Goodwill</u>	<u>Øvrige</u>	<u>Sum</u>
Pr. 1. januar 2007			
Anskaffelseskost	365	4	370
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-135	0	-135
Sum balanseført verdi 01.01.	231	4	234
Regnskapsåret 2007			
Balanseført verdi 01.01.	231	4	234
Omregningsdifferanser	-2	-1	-3
Tilgang	1	166	167
Oppkjøp av datterselskap	0	87	87
Nedskrivninger	-9	0	-9
Årets avskrivninger	0	-11	-11
Sum balanseført verdi 31.12.	221	245	465

Pr. 31. desember 2007

Anskaffelseskost	364	257	621
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-144	-12	-156
Sum balanseført verdi 31.12.	221	245	465

Regnskapsåret 2008

Balanseført verdi 01.01.	221	245	465
Omregningsdifferanser	1	2	3
Tilgang	14	931	944
Oppkjøp av datterselskap	0	2	2
Avgang	0	-2	-2
Nedskrivninger	-32	-1	-34
Årets avskrivninger	0	-19	-19
Sum balanseført verdi 31.12.	203	1 157	1 360

Pr. 31. desember 2008

Anskaffelseskost	383	1 190	1 572
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-180	-33	-212
Sum balanseført verdi 31.12.	203	1 157	1 360

Avskrivningstid

3 – 10 år

Den betydelige økningen i 2008 representerer forskuddsbetaling på kjøp av nye tog.

Et sammendrag av allokering av goodwill på segmentnivå er som følger:

	2008	2007
	Buss	Buss
Norge	181	194
Sverige	11	25
Danmark	11	2
Sum	203	221

Gjenvinnbart beløp av en kontantgenererende enhet beregnes ut fra kalkyler basert på hvilken verdi eien delen vil gi for virksomheten. Det brukes likviditetsprognoser basert på budsjett godkjent av ledelsen for en femårs periode. Kontantstrømmer utover disse fem årene utledes ved hjelp av de estimerte vekstratene som er presentert nedenfor.

Forutsetninger benyttet ved beregning av gjenvinnbare beløp

	Norge	Sverige	Danmark
Vekstrate (1)	2,50	2,50	2,50
Diskonteringsats (2)	11,09	11,97	13,73

1. Veid gjennomsnittsvest brukt til å utlede kontantstrømmer utover budsjettperioden.
2. Rentesats før skatt som er benyttet til å diskontere kontantstrømmene

Disse forutsetningene benyttes for analysen av hver enkelt kontantgenererende enhet innen virksomhetssegmentet. Ledelsen har fastsatt budsjettert netto kontantstrøm basert på tidligere prestasjoner og forventninger til markedsutviklingen. De veide gjennomsnittsvestratene er i overensstemmelse med prognoser i industrirapporter. Benyttet diskonteringsats er før skatt og gjenspeiler spesifikk risiko for det relevante segmentet.

Nettbuss-konsernet har vurdert hva som er naturlige kontantgenererende enheter knyttet til det enkelte erverv basert på både geografisk tilhørighet og tettheten knyttet til kontantstrømmene til de forskjellige ervervene:

Norge:

 Region Drammen
 Region Møre
 Region Trøndelag
 Borg Buss AS

Sverige:

Säfte Reseservice AB

Danmark:

Tylstrup Busser AS

8 Investeringer i tilknyttede selskaper

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Balanseført verdi 01.01.	95	90
Tilgang av tilknyttede selskaper	1	14
Avgang av tilknyttede selskaper	0	-33
Andel resultat	20	24
Omregningsdifferanser	2	-1
Sum balanseført verdi 31.12.	118	95

Andel resultat er vår andel etter fradrag for skatt og utbetalt utbytte.

Investeringer i tilknyttede selskap per 31.12.2008 inkluderer goodwill på 7 MNOK (2007: 10 MNOK)

Konsernets andel i de viktigste tilknyttede selskapene, hvorav ingen er børsnoterte, er følgende:

2007	Registrert i	Eiendeler	Gjeld	Inntekt	Årsresultat	Eierandel %
Oslo S Parkering AS	Oslo	34	28	5	1	25
Oslo S Utvikling AS	Oslo	289	254	36	21	33
Luleå kombiterminal AB	Luleå	2	0	0	0	75
Ålmhults Terminal AB	Ålmhult	3	1	0	0	33
Hallsberg kombiterminal AB	Hallsberg	2	2	12	1	20
Norlandsbuss AS	Bodø	55	47	70	0	34
Telemark Ekspressbusstrafikk AS	Skien	4	2	20	0	50
Nor-Way Bussekspress AS	Oslo	14	6	31	1	25
Agder Last AS	Arendal	0	0	0	-1	0
Elverum Rutebilstasjon AS	Elverum	2	0	1	0	50
KR Trafiken AB	Østersund	73	71	54	2	25
Stadsbusserna AB	Østersund	12	11	23	0	50
Raumabanen Åndalsnes AS	Åndalsnes	0	0	0	0	16
Interoperabilitetstjenester AS	Oslo	11	11	1	0	33
Active Travel Norway AS	Oslo	1	1	1	-1	24
Strømstad-Tanum Buss AB	Tanumshede	18	15	12	0	40
Kjellgrens Busstrafikk AB	Tranemo	7	6	18	0	40
Sum		526	457	285	25	

2008	Registrert i	Eiendeler	Gjeld	Inntekt	Årsresultat	Eierandel %
Oslo S Parkering AS	Oslo	34	25	7	4	25
Oslo S Utvikling AS	Oslo	465	414	35	16	33
Ålmhults Terminal AB	Ålmhult	4	1	1	0	33
Hallsberg kombiterminal AB	Hallsberg	3	2	12	0	20
Norlandsbuss AS	Bodø	41	33	64	1	34
Telemark Ekspressbusstrafikk AS	Skien	5	4	21	0	50
Nor-Way Bussekspress AS	Oslo	19	11	40	1	25
Travel AS	Oslo	1	0	1	-1	20
Elverum Rutebilstasjon AS	Elverum	2	0	1	0	50
KR Trafiken AB	Østersund	78	76	81	-2	25
Stadbusserna AB	Østersund	16	11	26	1	50
Raumabanen Åndalsnes AS	Åndalsnes	0	0	0	0	16
Interoperabilitetstjenester AS	Oslo	11	10	3	0	33
Active Travel Norway AS	Oslo	0	0	3	-1	0
Strømstad-Tanum Buss AB	Tanumshede	18	15	14	-1	40
Kjellgrens Busstrafikk AB	Tranemo	8	6	8	1	40
Sum		702	608	317	20	

9 Segmentinformasjon

Primært rapporteringsformat – virksomhetssegmenter

Pr. 31. desember 2008 har konsernet virksomhet innen følgende hovedsegmenter:

- (1) Persontog
- (2) Buss
- (3) Gods
- (4) Eiendom

I støttefunksjoner inngår virksomhet i verksteds- og vedlikeholdsselskapene i Mantena-konsernet, NSB Trafikkservice AS, samt administrative støttefunksjoner ved Finse Forsikring AS og Arrive-konsernet.

I driftsresultatet for de ulike segmentene er kjøp fra støttefunksjoner tatt med, mens disse er eliminert for å komme frem til konsernets resultat.

PRIMÆRT RAPPORTERINGSFORMAT - VIRKSOMHETSSEGMENTER

Segmentresultater 1.1. – 31.12.2008:

	Persontog	Buss	Gods	Eiendom	Støtte	Konsern
Driftsinntekter	4 605	3 692	1 703	525	1 302	10 329
Driftskostnader u/avskr.	4 141	3 429	1 636	336	1 224	9 268
Av- og nedskrivninger	416	327	89	86	38	956
Driftsresultat	48	-64	-21	104	40	105
Finansielle poster						-57
Andel av res. tilkn. selsk.						20
Resultat før skattekost.						69
Skattekostnad						66
Årsresultat						3
Segmenteiendeler	7 338	2 731	930	3 675	1 233	15 907
Segmentforpliktelse	1 808	626	355	605	493	3 887
Investeringsutgifter	1 256	542	286	645	35	2 764

Segmenteiendeler og -forpliktelser er avstemt mot virksomhetens eiendeler og forpliktelser som følger:

	Eiendeler	Forpliktelser
Segmenteiendeler og -forpliktelser	15 907	3 887
Ikke allokert;		
Derivater	1 213	32
Betalbar skatt		268
Total	17 120	4 187

Segmentresultater 1.1. – 31.12.2007:

	Persontog	Buss	Gods	Eiendom	Støtte	Konsern
Driftsinntekter	4 431	3 411	1 596	786	1 190	9 994
Driftskostnader u/avskr.	3 765	3 060	1 490	353	1 122	8 399
Av- og nedskrivninger	389	250	77	93	45	864
Driftsresultat	277	101	29	339	24	731
Finansielle poster						2
Andel av res. tilkn. selsk.						25
Resultat før skattekost.						758
Skattekostnad						213
Årsresultat						545

Segmenteiendeler	6 453	2 358	870	3 442	1 086	14 210
Segmentforpliktelser	1 236	554	262	563	499	3 114
Investeringsutgifter	599	567	286	431	25	1 908

Segmenteiendeler og -forpliktelser er avstemt mot virksomhetens eiendeler og forpliktelser som følger:

	Eiendeler	Forpliktelser
Segmenteiendeler og -forpliktelser	14 210	3 114
Ikke allokert;		
Derivater	11	
Betalbar skatt		444
Total	14 220	3 558

Segmenteiendeler består i hovedsak av varige driftsmidler, immaterielle eiendeler, varer, derivater som benyttes som sikring for fremtidige transaksjoner, kundefordringer og andre fordringer og kontanter, mens utsatt skattefordel, investeringer og derivater holdt for handelsformål eller benyttet som sikring for lån ikke er inkludert.

Segmentforpliktelser består av forpliktelser som inngår i arbeidskapitalen, men inkluderer ikke skatt samt lånerelaterte sikringsderivater. Konserninterne lån er tatt med, men disse er eliminert for å komme frem til konsernets gjeld.

SEKUNDÆRT RAPPORTERINGSFORMAT – GEOGRAFISKE SEGMENTER

Konsernets fire virksomhetssegmenter opererer hovedsaklig i tre geografiske områder. Norge er hjemlandet til morselskapet, som også er konsernets vesentligste driftsselskap. Konsernets virksomhet skjer i Norge, Sverige og Danmark.

Salgsinntekter	2008	2007
Norge	8 758	8 648
Sverige	1 282	1 241
Danmark	289	105
Sum	10 329	9 994

Eiendeler	2008	2007
Norge	14 707	13 090
Sverige	812	768
Danmark	270	256
Sum	15 789	14 114
Tilknyttede selskaper (note 8)	118	95
Ikke allokerte eiendeler	1 213	11
Sum	17 120	14 220

Allokering av postene er basert på hvor eiendelene befinner seg.

Investeringer	2008	2007
Norge	2 588	1 432
Sverige	138	284
Danmark	38	192
Sum	2 764	1 908

Allokering av postene er basert på hvor investeringen befinner seg.

Salgsanalyse per kategori	2008	2007
Transportinntekter	9 475	8 799
Salgsgevinster	2	226
Andre driftsinntekter	853	969
Sum	10 329	9 994

10 Leiekostnader

	2008	2007
Leie av maskiner/utstyr, ikke balanseførte driftsmidler	88	93
Leie av eiendom (eksternt)	98	86
Sum	186	178

11 Varer

	2008	2007
Komponenter	242	207
Varer under tilvirkning	33	17
Ferdig tilvirkede varer	14	6
Utviklingseiendommer under utvikling for salg	1 199	1 136
Sum	1 488	1 366

12 Kundefordringer og andre fordringer

	2008	2007
Kundefordringer	926	1 153
Avsetning for tap	-20	-15
Kundefordringer netto	906	1 138
Forskuddsbetaling	286	210
Andre fordringer	141	161
Sum	1 333	1 510

Virkelig verdi av kundefordringer og andre fordringer er:	2008	2007
Kundefordringer	906	1 138
Forskuddsbetalinger	286	210
Andre fordringer	141	161

Forfalte fordringer med fordeling etter forfallstidspunkt:

Forfalte fordringer på balansedagen	157	89
Fordringer forfalt med 0 - 2 mnd	118	67
Fordringer forfalt med 2 - 6 mnd	28	7
Fordringer forfalt med mer enn 6 mnd	9	14

13 Derivater

	2008		2007	
	Eiendeler	Forpliktelses	Eiendeler	Forpliktelses
Rente- og valutaswapper	1 213	-32	0	-45
Energikontrakter	12	-36	11	-1
Sum	1 225	-68	11	-46

Konsernet benytter ikke sikringsbokføring, og derivater er således klassifisert som kortsiktige eiendeler og forpliktelses. Energikontrakter omfatter økonomisk sikring av både strøm og diesel.

Endringer av virkelig verdi på derivater:

	2008	2007
Periodens endring av virkelig verdi:	1 192	-53
Akkumulert endring av virkelig verdi:	1 157	-35

Rente- og valutaswapper

Utestående renteswapper pr. 31. desember 2008 var 4 208 MNOK (2007: 2 547 MNOK). Pr. 31. desember 2008 varierte den faste renten fra 4,44 % til 6,93 % (2007: 5,64 % til 5,84 %) og de flytende rentesatsene var EURIBOR og LIBOR.

14 Finansielle eiendeler til virkelig verdi

Børsnoterte verdipapirer	2008	2007
Aksjer og andre noterte verdipapirer – Europa	33	47
Obligasjoner og sertifikater	403	1 052
Sum	436	1 099

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet er inkludert i seksjonen om endringer i arbeidskapital i noten kontantstrømmer fra drift (note 23).

Endringen fra 2007 til 2008 er knyttet til avhendelse av verdipapirer.

15 Kontanter og kontantekvivalenter

	2008	2007
Kontanter og bankinnskudd	1 150	591
Herav bundne midler 159 MNOK (145 MNOK)		

16 Aksjekapital og overkurs

	Antall aksjer	Ordinære aksjer	Overkurs (MNOK)	Sum (MNOK)
Pr. 31. desember 2008	3.685.500	3.685.500	1 850	5 536

Selskapet har kun én aksjeklasse, hver aksje er pålydende NOK 1.000,- Det har ikke vært kapitalendringer i 2007 og 2008.

17 Lånegjeld

Langsiktige lån	2008	2007
Pantelån	34	0
Obligasjonslån	4 496	1 986
Gjeldsbrev og andre lån	200	129
Sum	4 730	2 115

Kortsiktige lån	2008	2007
Kortsiktig del av langsiktig gjeld	74	38
Andre lån	649	3
Sum	723	41
Sum lån	5 453	2 156

Nominell verdi av langsiktige lån pr. 31.12.2008: 3 491 MNOK (2007: 2 144 MNOK)

Lån inkluderer sikrede forpliktelser (banklån og andre sikrede lån) på totalt 5 260 MNOK (2007: 2 054 MNOK).

Konsernet er eksponert for renteendringer på lånene basert på følgende reprintsstruktur

	2008	2007
6 måneder eller mindre	2 657	805

Forfall for langsiktige lån er

	2008	2007
Mellom 1 og 2 år	1 143	5
Mellom 2 og 5 år	1 587	2 092
Over 5 år	1 999	18

Tabellen viser forfall på langsiktige lån i henhold til virkelig verdi.

Effektiv rente på balansedagen var

	2008				2007			
	NOK	SEK	€	CHF	NOK	SEK	€	CHF
Pantelån	8,69	0	0	0	0	0	0	0
Obligasjonslån	0	0	4,81	3,23	0	0	4,63	2,96
Andre lån	6,42	0	0	0	5,25	4,00	0	0

Balansført verdi og virkelig verdi på langsiktige lån

	Balansført verdi		Virkelig verdi	
	2008	2007	2008	2007
Pantelån	34	0	34	0
Obligasjonslån	4 496	1 986	4 496	1 986
Gjeldsbrev og andre lån	200	129	200	129
Sum	4 730	2 115	4 730	2 115

Endringer av virkelig verdi på langsiktige lån

	2008	2007
Periodens endring av virkelig verdi	1 248	-52
Periodens endring av virkelig verdi fra spread	-27	-1
Akkumulert endring av virkelig verdi	1 219	-29
Akkumulert endring av virkelig verdi fra spread	-28	-1

Balanseført verdi av konsernets lån i ulike valutaer er

	2008	2007
NOK	883	40
SEK	0	7
EUR	1 169	1 312
CHF	3 401	798
Sum	5 453	2 156

Konsernet har følgende utnyttede lånefasiliteter

	2008	2007
Flytende rente		
- Utløper innen ett år	50	50
- Utløper etter mer enn ett år	1 500	1 000
Sum	1 550	1 050

Fasilitetene som utløper innen ett år er årlige fasiliteter som må fornyes på forskjellige tidspunkter i løpet av 2009. Øvrige lånefasiliteter er etablert for å bistå i finansieringen av den foreslåtte utvidelsen av konsernets europeiske aktiviteter.

	2008	2007
Virksomheten har følgende finansielle leieavtaler		
Leasingforpliktelse	138	86

	2008	2007
Forpliktelse vedrørende finansielle leieavtaler - minimumsutbetalinger		
Forfall innen 1 år	35	17
Forfall mellom 1 og 5 år	125	71
Forfall senere enn 5 år	2	15
Sum	162	103
Fremtidige finanskostnader vedrørende finansielle leieavtaler	-24	-17
Nåverdi på forpliktelser vedrørende finansielle leieavtaler	138	86

	2008	2007
Nåverdi på leieforpliktelser for finansielle leieavtaler er følgende		
Forfall innen 1 år	33	16
Forfall mellom 1 og 5 år	104	60
Forfall senere enn 5 år	1	10
Sum	138	86

18 Skatter

Utsatt skatt nettoføres når konsernet har en juridisk rett til å motregne utsatt skattefordel mot utsatt skatt i balansen og dersom den utsatte skatten er til samme skattemyndighet. Følgende beløp har blitt nettoført:

	2008	2007
Utsatt skattefordel		
Utsatt skattefordel som reverseres om mer enn 12 måneder	677	664
Utsatt skattefordel som reverseres innen 12 måneder	13	5
	690	669

	2008	2007
Utsatt skatt		
Utsatt skatt som reverseres om mer enn 12 måneder	-893	-898
Utsatt skatt som reverseres innen 12 måneder	-30	-18
	-923	-916
Sum utsatt skattefordel og utsatt skatt	-233	-247

Endring i balanseført utsatt skatt	2008	2007
Balanseført verdi 01.01.	-247	-471
Valutaomregning	-1	0
Kjøp av datterselskap	-6	-4
Resultatført i perioden	-3	26
Korreksjonsskatt i perioden	29	202
Skatt ført direkte mot egenkapitalen	-5	0
Balanseført verdi 31.12.	-233	-247

Endring i utsatt skattefordel og utsatt skatt (uten nettoføring innen samme skatteregime):

Utsatt skatt	Skattemessige avskrivninger	Fordringer	Gevinst/ Tap	Annet	Sum
Per 1. januar 2007	-634	0	-220	-85	-939
Resultatført i perioden	32	-7	-14	16	26
Oppkjøp av datterselskap	-2	0	-2	-1	-4
Valutakursdifferanser	0	0	0	0	0
Per 31. desember 2007	-604	-7	-236	-70	-916
Resultatført i perioden	-61	-15	44	33	1
Oppkjøp av datterselskap	-8	0	0	0	-8
Valutakursdifferanser	0	0	0	0	0
Per 31. desember 2008	-673	-22	-192	-37	-923

Utsatt skattefordel	Avsetning for forpliktelser	Undersk. fremførb.	Annet	Sum
Per 1. januar 2007	334	2	131	468
Resultatført i perioden	90	4	-94	0
Korreksjonsskatt i perioden	0	0	202	202
Per 31. desember 2007	424	6	239	669
Resultatført i perioden	-9	39	-32	-2
Belastet egenkapital	-4	-5	0	-8
Oppkjøp av datterselskap	0	2	0	3
Korreksjonsskatt i perioden	0	0	29	28
Per 31. desember 2008	411	43	235	690

Skattekostnad	2008	2007
Betalbar skatt	68	240
Endring utsatt skatt	-2	-27
Sum skattekostnad	66	213

Balanseført betalbar skatt	2008	2007
Betalbar skatt i skattekostnaden	68	240
Betalbar skatt - Korreksjonsskatt	202	202
Annet	-1	2
Sum betalbar skatt i balansen	268	444

Skatten på konsernets resultat før skatt avviker fra det beløpet som hadde fremkommet dersom konsernets veide gjennomsnittlige skattesats hadde vært benyttet. Differansen forklares slik;

	2008	2007
Resultat før skattekostnad	69	758
28 % av resultat før skattekostnad	19	212
Ikke skattepliktig inntekt	-9	-11
Ikke skattemessig fradragsberettigede kostnader	15	-1
Andre forhold	0	-7
Skattemessig tap hvor det ikke var balanseført utsatt skattefordel	41	20
Skattekostnad	66	213

Utsatt skattefordel knyttet til fremførbart skattemessig underskudd er balanseført der det er sannsynlig at det kan benyttes. Den veide gjennomsnittlige skattesatsen av resultat før skatt var 96 % (2007: 28 %).

19 Pensjoner og lignende forpliktelser

Konsernet har flere kollektive ytelsespensjonsordninger. Forpliktelser gjennom disse ordningene dekker 8268 aktive og 3238 pensjonister. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden. Forpliktelsene er dekket gjennom forsikringssselskap.

Selskapene har gjennom tariffavtale pensjonsforpliktelser i tilknytning til avtalefestet førtidspensjon (AFP). Forpliktelser gjennom denne ordningen dekker 8268 aktive. Ordningene er regnskapsmessig behandlet i samsvar med IAS 19.

Topplederpensjonene er ikke fondert. De beregnes etter de samme prinsipper som andre pensjonsforpliktelser og planlegges utbetalt over drift.

I tabellene nedenfor er sosiale avgifter med nominelle satser inkludert både i bruttoforpliktelse og årets kostnad.

Balanseført forpliktelse	2008	2007
Nåverdi av ytelsesbasert forpliktelse inkl sosiale avgifter	8 245	8 243
Virkelig verdi pensjonsmidler i ordningene	-5 589	-5 211
Netto udekket forpliktelse	2 656	3 032
Nåverdi av forpliktelse for ikke fondsbaserte ordninger	32	135
Ikke resultatførte estimatavvik	-1 362	-1 974
Sum netto pensjonsforpliktelse i balansen	1 326	1 193

Netto pensjonskostnad	2008	2007
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	347	351
Rentekostnad	389	311
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-276	-240
Resultatførte estimatendringer og estimatavvik	98	54
Effekt ved endring av pensjonsordning	-40	0
Medarbeidertilskudd i ordningene	-10	0
Sum, inkludert i pensjonskostnader	507	476

Endring i balanseført forpliktelse	2008	2007
Balanseført verdi 01.01.	-1 193	-1 008
Kostnad resultatført i året	-507	-481
Premieinnbetalinger i året inkl betalt avgifter	374	296
Balanseført verdi 31.12.	-1 326	-1 193

Pensjonsmidler	2008	2007
Midler i ordningene ved periodens begynnelse	5 211	4 927
Innbetalinger i løpet av året	337	286
Utbetalinger i løpet av året	-158	-295
Avkortning ved opphør av ordning	-25	0
Forventet avkastning på midlene	276	240
Aktuarielt avvik i beregningene	12	54
Sum midler ved utgangen av året	5 589	5 211

Sensitivitet i beregningene er forskjellig for de enkelte selskapene. Sensitiviteten er mellom annet påvirket av alderssammensetningen og derved gjenværende opptjeningstid for av medlemmene i ordningene. Følgende tabell kan illustrere effektene ved 1 % endring i forutsetningen for;

Diskonteringsrente	Endret forpliktelse med	+/- 18-22 %
Lønnsvekst	Endret forpliktelse med	+/- 10-14 %

De siste års utvikling i pensjonsforpliktelsen viser følgende

	IFRS			NGAAP	
	NSB 2008	NSB 2007	NRS 2006	NSB 2005	NSB 2004
RESULTATREGNSKAPET					
Årets servicekost	297	351	308	231	185
Årets rentekostnad	389	311	290	220	234
Årets avkastning	-276	-240	-230	-215	-247
Årets korridoreffekt/estimatavvik	98	54	87	-4	5
Sum kostnad i resultatregnskapet	507	476	455	231	177

BALANSEN

Totale forpliktelser	-8 277	-8 378	-7 642	-7 080	-4 933	-4 597
Total funding	5 589	5 211	4 927	4 546	4 568	4 348
Sum netto udekket	-2 688	-3 167	-2 715	-2 535	-365	-249
Korridor, netto	1 362	1 974	1 707	1 738	-368	-176
Sum bokført i balansen	-1 326	-1 193	-1 008	-796	3	-73

Følgende parametre er brukt i beregningene de siste årene

Tekst	IFRS			NGAAP		
	NSB 2008	NSB 2007	NRS 2006	NSB 2005/IFRS	NSB 2004	
Diskonteringsrente	4,00 %	4,90 %	4,41 %	4,30 %	5,50 %	6,00 %
Forventet avkastning	5,50 %	5,24 %	5,00 %	5,00 %	5,00 %	5,50 %
Gjennomsnittlig lønnsvekst	4,25 %	4,70 %	4,35 %	4,20 %	3,00 %	3,00 %
Regulering av pensjoner som opptjenes	4,25 %	4,25 %	4,10 %	4,00 %	4,25 %	4,25 %
Gjennomsnittlig arbeidsgiveravgift	14,1 %	14,1 %	14,1 %	14,1 %	14,1 %	14,1 %

Maksimal korridor i perioden er 10 % av største beløp av brutto pensjonsforpliktelse eller midler i ordningene.

Gjennomsnittlig forventet levetid (i antall år) for en person som pensjonerer seg når han/hun fyller 65 er 18 år for menn og 19 år for kvinner.

Forutsetninger for dødelighet er basert på anbefalinger fra aktuar, publiserte statistikker og erfaringer i hvert enkelt land. Dødelighetsforutsetninger i Norge er basert på dødelighetstabell K2005.

Pensjonsordningen for de svenske selskapene er sikret gjennom Alecta. I henhold til uttalelse fra Redovisningsrådet er dette en ytelsesbasert ordning. For regnskapsårene 2006, 2007 og 2008 har selskapene ikke mottatt aktuarberegning. Dette er en problemstilling som gjelder de fleste selskap med pensjonsordning i Alecta. I tråd med *Föreningen auktoriserade revisorer* forutsetter vi at ordningen er i balanse og bruker således periodens innbetalinger som periodens kostnad.

Pensjonsordningene i Danmark er tilskuddsordninger og virksomheten har derfor ingen pensjonsforpliktelser som ikke er dekket av utbetalt tilskudd.

20 Andre avsetninger for forpliktelse

Balansførte poster	Miljø- avsetning	Andre rettslige krav	Ventelønn, omstilling og restrukt.	Annet	Sum
Sum 1. januar 2008	157	7	70	53	286
Tilbakeføring ikke benyttet avsetning	-14	-3	0	0	-16
Benyttet i løpet av året	-33	0	-5	-8	-47
Sum 31. desember 2008	110	3	65	45	223

30 MNOK av 33 MNOK benyttet av miljøavsetning i løpet av året er en omklassifisering fra miljøavsetning til annen kortsiktig gjeld.

Klassifikasjon i balansen:	2008	2007
Andel langsiktig gjeld	223	286
Andel kortsiktig gjeld	0	0
Sum	223	286

Ventelønn – omstillingsforpliktelse

I forbindelse med stiftelsen av NSB AS ble selskapet påført forpliktelse til å refundere ventelønn til de som ble oppsagt på grunn av overtallighet før 1. januar 2005. NSB ble i den forbindelse kompensert for en begrenset beregnet forpliktelse som inngår i annen langsiktig gjeld i balansen.

Yrkesskade

Erstatning for yrkesskade som personer ble påført i perioden 1. januar 1990 frem til etableringen av NSB BA 1. desember 1996 dekkes av selskapet. Det er i regnskapet foretatt avsetninger til å dekke estimert forpliktelse basert på forventninger til saker som er under behandling, samt ikke rapporterte, men påregnelige saker.

Miljøforurensninger

NSB-konsernet har som tog-, verkstedsoperatør og eiendomsbesitter et betydelig ansvar for forurensninger som skyldes virksomheten. Kjente forpliktelser er kvantifisert og avsatt i regnskapet. Etter hvert som forholdene blir ryddet og klargjort tilbakeføres avsetningen mot erlagte kostnader. Kjente forpliktelser er kvantifisert og avsatt i regnskapet. Beste estimat er benyttet.

Forurenset grunn - solgte tomter

Ved salg av tomter er det i noen tilfeller oppdaget forurensning i grunn som skyldes kreosot. Ved etablering av NSB BA var selve forureningsproblematikken kjent, men ikke omfanget, og det ble ikke avsatt for miljøforpliktelser på grunn av at NSB BA ikke var forurenser.

Forurenset grunn - utviklingstomter i eiendomsvirksomheten

Undersøkelser av grunn indikerer latente miljøforpliktelser. Ved identifisering av utviklingsprosjekter hensyntas kostnader til klargjøring av grunn, herunder kostnader relatert til forurensete masser, og disse kostnadene inngår i prosjektkostnadene.

Fredede bygninger – vedlikeholdsforpliktelser

Dersom fredede bygninger benyttes kommersielt, inngår vedlikeholdet som en naturlig del av det løpende vedlikehold. Dersom fredede bygninger ikke benyttes kommersielt, foretas det avsetninger for å dekke fremtidige vedlikeholdsforpliktelser med mindre vedlikeholdet forventes dekket av fremtidige leietakere eller eiere.

Rettstvister

NSB-konsernet er innblandet i tvister der en del av dem vil bli prøvd for rettsapparatet. I de tilfeller der det vurderes å foreligge sannsynlighetsovervekt og kvantifiserbar tapsrisiko, gjøres løpende avsetninger i regnskapet.

21 Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Leverandørgjeld	428	458
Skyldig offentlige avgifter	105	163
Annen kortsiktig gjeld	2 596	2 406
Sum	<u>3 129</u>	<u>3 027</u>

Andel av gjeld til andre nærstående parter er i 2008 121 MNOK (2007: 137 MNOK)

22 Hjemmelsoverføring

Ved selskapsdannelsen i 1996 overtok NSB BA eiendommer fra staten som tilhørte forvaltningsbedriften NSB. Arbeidet med hjemmelsoverføring er ikke fullført og forventes å ta flere år.

23 Kontantstrømmer fra driften

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Årsresultat før minoritet	3	545
Betalbar skatt	12	439
Endring i utsatt skatt/utsatt skattefordel	53	-226
Delsum skattekostnad	66	213
Av- og nedskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	956	864
Gevinst/tap på salg av varige driftsmidler (se nedenfor)	-2	-93
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbet. i pensjonsordninger	134	185
Netto endring i avsetninger for forpliktelser	-64	29
Netto virkelig verdi gevinst på derivater	55	53
Andel resultat i tilknyttede selskaper fratrukket utbetalt utbytte	-21	-24
Valuta (gevinst)/tap på lån	-54	-23
Endringer i arbeidskapital (eksklusiv effekt av oppkjøp og omregningsdifferanser):		
Varer	-123	-45
Kundefordringer og andre fordringer	125	-334
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet	663	-374
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	107	359
Kontantstrømmer fra driften	<u>1 845</u>	<u>1 355</u>
I kontantstrømoppstillingen består inntekt fra salg av varige driftsmidler av:		
Balanseført verdi på solgte driftsmidler	99	135
Gevinst/(tap) ved salg av varige driftsmidler	1	93
Vederlag ved salg av varige driftsmidler	<u>100</u>	<u>228</u>

24 Eiendeler for salg

Eiendeler for salg:	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Varige driftsmidler	0	21
Investerings-eiendommer/utviklings-eiendommer	48	40
Sum	<u>48</u>	<u>61</u>

Det er ingen forpliktelser knyttet til eiendeler for salg i 2008 og 2009. Balanseført verdi av investerings-eiendom for salg pantsatt som sikkerhet for banklån er 0 MNOK (2007: 0 MNOK)

25 Personalkostnader

	2008	2007
Lønn, inkludert sosiale avgifter	4 485	4 092
Pensjonskostnader	540	476
Andre personalkostnader	66	53
Sum personalkostnader	5 091	4 622

Pensjonskostnader består av ytelsesbaserte og innskuddsbaserte ordninger. Kostnader til de ytelsesbaserte ordningene er vist i note 19. Lønn til konsernsjef og ledende ansatte er omtalt i noten for nærstående parter.

	2008	2007
Gjennomsnittelig antall årsverk	9 007	9 019
Gjennomsnittelig antall ansatte	11 222	11 035

Beregningen er basert på en vektning av faktiske antall årsverk gjennom året.

26 Av- og nedskrivninger

	2008	2007
Årets avskrivninger varige driftsmidler (note 6)	820	779
Årets nedskrivninger varige driftsmidler (note 6)	7	16
Årets avskrivninger investeringseiendommer (note 5)	76	43
Årets nedskrivninger investeringseiendommer (note 5)	0	5
Årets avskrivninger immaterielle eiendeler (note 7)	19	11
Årets nedskrivninger immaterielle eiendeler (note 7)	34	9
Sum av- og nedskrivninger	956	864

27 Andre kostnader

	2008	2007
Salgs- og administrasjonskostnader	750	759
Energi og brensel vedr. drift	852	652
Kostnader lokaler, leie maskiner, rep. og vedlikehold	1 066	1 011
Andre driftskostnader	1 509	1 355
Sum	4 177	3 777

Spesifikasjon av revisjonshonorar (eksklusive mva):

	2008	2007
Lovpålagt revisjon	5	5
Andre attestasjonstjenester	1	1
Skatterådgivning	0	1
Andre tjenester utenfor revisjon	2	2
Sum	8	9

28 Finansielle poster

	2008	2007
Renteinntekter	289	66
Utbytte	8	4
Andre finansinntekter	22	17
Netto valutagevinster/tap	-11	-4
Virkelig verdi gevinster/tap på finansielle instrumenter	-15	6
Rentekostnader	-320	-77
Andre finanskostnader	-30	-10
Sum finansielle poster	-57	2

29 Utbytte/ resultat per aksje

Utbytte for 2007 som ble betalt i 2008 var 402 MNOK (109,08 NOK per aksje). Foreslått utbetaling av utbytte for regnskapsåret 2008 er på 3,80 NOK pr. aksje, totalt 14 MNOK. Vedtak fattes på den ordinære generalforsamlingen i 2009. Det foreslåtte utbyttet er ikke medtatt i årsregnskapet.

Alle aksjer eies av den norske stat ved Samferdselsdepartementet. Resultat per aksje er 0,81 NOK (3 MNOK).

30 Forpliktelser

Inngåtte kontrakter pr. balansedagen for investeringer som ikke er medtatt i årsregnskapet er

Investeringsforpliktelser	2008	2007
Nye tog	2 881	0
Varige driftsmidler	1 084	1 076
Investerings eiendommer	59	390
Sum	4 024	1 466

Investerings eiendommer – reparasjon og vedlikehold	2008	2007
Kontraktmessige forpliktelser for utbedring, reparasjon og vedlikehold av investeringseiendommer	10	10

Operasjonelle leieavtaler

Konsernet leier også flere anlegg og maskiner der leieavtalene gir leietaker rett til oppsigelse av avtalen.

Fremtidige akkumulerte minimumsutbetalinger knyttet til oppsigelige leieavtaler er som følger:

	2008	2007
Forfall innen 1 år	48	87
Forfall mellom 1 og 5 år	210	179
Forfall senere enn 5 år	165	173
Sum	423	439

31 Betingede utfall

Konsernet har betingede forpliktelser knyttet til rettslige krav oppstått i forbindelse med den ordinære driften. Det er ikke forventet at det vil oppstå noen vesentlige forpliktelser knyttet til de betingede forpliktelsene utover det som allerede er avsatt i regnskapet.

Undersøkelser av konsernets eiendomsmasse indikerer latente miljøforpliktelser. Oppryddingskostnadene for utviklingseiendommene kostnadsføres ved utvikling i hovedsak som del av prosjektkostnadene.

Nettbuss AS stiller kontragaranti overfor garantistillelsen for hele Nettbuss-konsernet vedrørende løyve - og kontraktsgarantier med en ramme opp til 200 MNOK.

Ved selskapsdannelsen i 1996 overtok NSB BA eiendommer fra staten ved forvaltningsbedriften NSB. Arbeidet med hjemmeloverføringen er ikke fullført og forventes å ta flere år. For å overføre hjemmel for solgte eiendommer har det i enkelte tilfeller vært nødvendig å innhente Jernbaneverkets samtykke for de enkelte overdragelser.

32 Virksomhetssammenslutninger

Forklaring på anskaffede netto eiendeler og goodwill er

Kontantbeløp betalt	57
Direkte kostnader i forbindelse med oppkjøpet	1
Total anskaffelseskost	58
Virkelig verdi av netto anskaffede eiendeler	44
Goodwill	14

Eiendeler og gjeld knyttet til oppkjøpet er som følger:	Virkelig verdi	Oppkjøpte selskapers balanseførte verdi
Kontant og kontantekvivalenter	9	9
Varige driftsmidler	94	68
Immaterielle eiendeler	11	0
Investeringer i andre selskaper	0	0
Goodwill	0	0
Varer	3	3
Fordringer	22	22
Gjeld	-39	-39
Lån	-51	-51
Netto utsatt skatt	-5	2
Netto anskaffede eiendeler	44	14
Vederlag i kontanter og kontantekvivalenter		58
Kontant og kontantekvivalenter i ervervet datterselskap		-9
Netto kontantutbetaling ved oppkjøpet		49

Oppstillingen ovenfor gjelder:

Gjemse Busstransport AS	Hansens Bilruter AS
Fredrikstad Distriktets Bilruter AS	Totenekspressen
Lakk Tech AS	Tylstrup Busser AS
Wentzel i Göteborg AB	Buss4 You AB
RTB-Drift AS	Risør og Tvedestrand bilruter AS
Miljøekspressen AS	Høvaagruten AS
RTB Bilservice AS	

33 Felleskontrollert virksomhet

Morselskapet har ikke direkte andeler i felles kontrollert virksomhet. Datterselskapet Rom Eiendom AS har andeler i følgende felles kontrollerte foretak

Felles kontrollerte foretak:	Anskaffet	Kontoradr.	Stemme/res. andel
Alfheim Utvikling AS	2000	Oslo	50 %
Alna Nord Utvikling AS	2000	Oslo	50 %
Grefsen Utvikling AS	2000	Bærum	50 %
Gulskogen Hage-By Utvikling AS	2005	Drammen	50 %
Sjøfront Utvikling AS	2005	Oslo	50 %
Harbitz Allé Utvikling AS	2006	Oslo	50 %
Alfheim Bolig AS	2006	Oslo	50 %
Bellevue Utvikling AS	2006	Fredrikstad	50 %
Strandsonen Utvikling AS	2007	Hamar	50 %
Jessheim Byutvikling AS	2007	Ullensaker	50 %

34 Nærstående parter

Som nærstående part er definert:

- * Samferdselsdepartementet
- * Virksomheter eid av staten ved Samferdselsdepartementet
- * Felleskontrollerte selskap
- * Tilknyttede selskap
- * Minoritetsaksjonærer i datterselskap
- * Styre og ledende ansatte

Salg av varer og tjenester:	2008	2007
Offentlig kjøp av persontrafikkjenester	1 599	1 593
Salg av andre varer og tjenester	274	226
Sum	1 873	1 819

Kjøp av varer og tjenester:	2008	2007
Kjøp av varer og tjenester	243	277

Ytelser til ledende personer (alle tall i TNOK)

Styremedlemmer:	Tittel:	2008	2007
Ingeborg Moen Borgerud	Styreleder	462	300
Christian Brinch	Nestleder	298	180
Bjarne Borgersen	Styremedlem	71	0
Jon L. Gjømble	Styremedlem	90	150
Bente Hagem	Styremedlem	161	150
Tore H. Rasmussen	Styremedlem	161	150
Jan Audun Strand	Styremedlem	71	0
Øystein Aslaksen	Leder i Norsk Lokmannsforbund	231	150
Audun Sør-Reime	Ansattes representant	583	0
Ole Reidar Rønningen	Ansattes representant	493	523
Øystein Sneisen	Ansattes representant	324	519
Sum		2 945	2 122

De ansatte er medlemmer i kollektive pensjonsordninger. Premie til ordningene er ikke medtatt ovenfor. Generalforsamlingen i NSB AS har vedtatt årshonorar for styreleder på 330 TNOK, nestleder på 200 TNOK og de øvrige styremedlemmene 165 TNOK hver. I tillegg utbetales godtgjørelse per møte for avholdte styreutvalgsmøter. Godtgjørelsen til ansatte i styret er opplyst inklusive lønn som de mottar som medarbeidere i virksomhetene.

2008		Andre godt-		
Konsernledelsen:	Tittel:	Lønn	Pensjon	gjørelser
Einar Enger	Konsernsjef	2 455	3 441	118
Stein Nilsen	Konserndirektør leder NSB Persontog	1 354	1 104	80
Kjell Haukeli	Direktør Økonomi og finans	1 244	81	97
Arne Fosen	Direktør Strategi- og forretningsutvikling	1 563	273	90
Arne Veggeland	Adm. Direktør Nettbuss	1 593	296	118
Rolf Roverud	Visekonsernsjef/leder NSB Persontog	647	203	0
Sum		8 856	5 398	503

2007		Andre godt-		
Konsernledelsen:	Tittel:	Lønn	Pensjon	gjørelser
Einar Enger	Konsernsjef	2 301	1 633	114
Kjell Haukeli	Direktør Økonomi og finans	1 117	148	85
Arne Fosen	Direktør Strategi- og forretningsutvikling	1 627	216	86
Arne Veggeland	Adm. Direktør Nettbuss	1 463	312	134
Rolf Roverud	Visekonsernsjef/leder NSB Persontog	1 945	686	126
Sum		8 453	2 995	545

Det har ikke vært endringer i pensjonsordningen for konsernledelsen under året. Alle ansatte er medlemmer i selskapenes kollektive pensjonsordninger. Rolf Roverud sluttet som visekonsernsjef ved årsskifte 2007/2008.

Konsernsjef har i sin avtale at totalpensjonen ved pensjonsalder skal være 66 % av lønnen ved sluttidspunktet. Konsernsjef kan søke førtidspensjon fra fylte 60 år. Dersom konsernsjef på fratredelsestidspunktet har innehatt stillingen i minst 5 år, er han sikret pensjonsrettigheter fra fylte 62 år. Pensjonen er avtalt samordnet med opptjening fra tidligere arbeidsforhold. Konsernsjef har avtale om maksimalt 2 års etterlønn ved fratreden etter styrets ønske. Konsernsjefen har ingen bonusavtale.

Ledere som rapporterer til konsernsjef har avtale om bonus med inntil 3 måneders lønn om forutsetningene innfries. De har og i avtalene at totalpensjonen ved pensjonsalder skal være 60 % av lønnen ved sluttidspunktet og rett til pensjon fra fylte 62 år.

Mellomværende med nærstående parter som følge av kjøp og salg av varer og tjenester:

Fordringer på:	2008	2007
Tilknyttede selskaper	64	260
Minoritetsaksjonærer	3	4
Virksomheter eid av Samferdselsdepartementet	116	14
Sum	183	278
Gjeld til:	2008	2007
Tilknyttede selskaper	100	101
Minoritetsaksjonærer	7	7
Felleskontrollert virksomhet	9	9
Virksomheter eid av Samferdselsdepartementet	5	20
Sum	121	137
Lån til nærstående parter	2008	2007
Tilknyttede selskaper	58	0
Sum	58	0

Det er ingen lån fra nærstående parter.

Sikkerhetsstillelse:

Selskapet har stillet garanti for trafikkeringsavtale. Garantien er 70 MNOK (2007: 70 MNOK). NSB AS har stilt garanti for regulering av pensjonsforpliktelsene ved et opphør av Nettbuss AS slik at overføringsavtalen av 1974 kan legges til grunn. Konsekvensen er at Nettbuss AS ikke kan gjøre endringer i pensjonsordningen uten godkjenning fra styret i NSB AS.

35 Risikoanalyser

Tabellen viser fremtidige forfall for konsernets balanseførte forpliktelser per 31. desember.

Likviditetsrisiko pr 31.12.2008	< 1 år	1 - 2 år	2 - 5 år	> 5 år
Kortsiktige forpliktelser	3 494	0	0	0
Lån	647	904	1 273	1 326

Beløpene i tabellen er udiskonterte kontraktsmessige kontantstrømmer.

Andre risikovurderinger pr 31.12.2008

Renterisiko beregnes med utgangspunkt i konsernets balanseførte langsiktige lån med tilhørende renteswapper. Finansavdelingen legger til grunn for presentasjonen det den oppfatter som en sannsynlig utvikling i rentenivået i den kommende perioden:

Renterisiko ved rentøkning på 50 pkt. gir en beregnet risiko på 161 MNOK (2007: 50 pkt. - 48 MNOK)

Valutarisiko beregnes med utgangspunkt i konsernets langsiktige lån i utenlandsk valuta (EUR og CHF) med tilhørende valutaswapper. Konsernet legger til grunn for presentasjonen det vi oppfatter som sannsynlig kursutvikling for de aktuelle valutaer i den kommende perioden.

Valutarisiko for EUR ved kursøkning på 10 % gir en beregnet risiko på 12 MNOK (2007: 10 % 1 MNOK)

Valutarisiko for CHF ved kursøkning på 10 % gir en beregnet risiko på 33 MNOK (2007: 10 % 0,6 MNOK)

Risiko for strømderivater beregnes som endring av diskonterte kontantstrømmer på realiserte og urealiserte kontrakter med utgangspunkt i en dynamisk modell for spotpris på strøm. Endringsfaktorene i analysen er finansavdelingens forventning til renteutvikling (NIBOR) og gjennomsnittlig endring i spotpris på strøm i forhold til på balansedagen for kontraktens løpetid.

Risiko for strømderivater ved gjennomsnittlig prisøkning på 20 % og rentøkning på 50 pkt. gir en beregnet risiko på – 2 MNOK (2007: 20 % og 50 pkt. – 1 MNOK)

Konsernledelsen har gitt det heleide datterselskapet Finse Forsikring AS utvidede rammer i forhold til plassering av overskuddslikviditet. Selskapet har gjort investeringer i fire noterte aksjefond på Oslo Børs; Skagen Global, Nordea Internasjonale aksjer, Storebrand Global Quant Equity og Delphi kombinasjon. Presentasjonen viser resultateffekten før skatt ved angitt kursnedgang på porteføljen i forhold til kurser på balansedagen.

Porteføljrisiko ved verdifall på 32 % gir en beregnet risiko på – 11 MNOK (2007: 32 % -15 MNOK).

Erklæring fra styret og daglig leder ved årsoppgjøret 2008

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2008 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet og konsernet står overfor.

Oslo, 11. mars 2009

Ingeborg Moen Borgerud
styreleder

Christian Brinch

Bjarne Borgersen

Bente Hagem

Tore Heldrup Rasmussen

Øystein Aslaksen

Audun Sør-Reime

Jan Audun Strand

Einar Enger
konsernsjef

Til generalforsamlingen i NSB AS

Revisjonsberetning for 2008

Vi har revidert årsregnskapet for NSB AS for regnskapsåret 2008, som viser et overskudd på kr 216 000 000 for morselskapet og et overskudd på kr 3 000 000 for konsernet. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømpstilling, oppstilling over endringer i egenkapitalen, noteopplysninger og konsernregnskap. International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av selskapets styre og daglig leder. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimer, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets økonomiske stilling 31. desember 2008 og av resultatet og kontantstrømmene og endringene i egenkapitalen i regnskapsåret i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med norsk lov og god bokføringskikk
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 11. mars 2009

PricewaterhouseCoopers AS

Merete Stigen

Statsautorisert revisor

EIERSTYRING OG SELSKAPSLLEDELSE

1. Bakgrunn

Konsernstyret vedtok i 2005 å innføre norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse med tilpassing til konsernets og datterselskaperenes eierstruktur.

Anbefalingen er utarbeidet for å sikre at børsnoterte selskap skal ha eierstyring og selskapsledelse som klargjør rolledelingen mellom aksjeeiere, styre og daglig ledelse utover det som følger av lovgivingen. Det er i eiers og samfunnets interesse at selskapene styres og ledes på en betryggende måte. Anbefalingen skal bidra til å styrke tilliten til selskapet blant aksjeeiere, i kapitalmarkedet og hos andre interessenter.

NSB AS og NSB-konsernet har en hovedaksjonær, og forvalter store verdier og samfunnsinteresser på vegne av eier. Konsernet har som målsetting å ha et godt omdømme og fornøye kunder. Konsernet er videre avhengig av langsiktig og prisgunstig finansiering. En innføring av anbefalingen tilpasset aksjonærstrukturen i NSB AS og i datterselskaperne vil styrke tilliten til NSB-konsernet hos eiere, kunder og i finansmarkedet.

2. Virksomhetens art og eierforhold.

NSB er et av Norges største transportkonsern. Morselskapet NSB AS eies av staten ved Samferdselsdepartementet. Konsernets hovedkontor er i Oslo mens virksomheten er spredt over det meste av Norge og i deler av Sverige.

Selskapets formål er jernbanetransport, annen transportvirksomhet samt virksomhet som står i naturlig sammenheng med dette.

Konsernet er delt i flere virksomhetsområder;

- Persontogvirksomheten består av NSB AS, datterselskaperne NSB Gjøvikbanen AS og Svenska Tågkompaniet AB
- I bussvirksomheten inngår Nettbusskonsernet som omfatter persontransport med buss samt spesialtransporter
- I godstogvirksomheten inngår NSBs del av virksomheten i CargoNet-konsernet med datterselskapet Cargonet AB
- Eiendomsvirksomheten består av virksomheten i ROM-konsernet og NSB Eiendom AS
- I støttefunksjoner inngår verksted og vedlikeholdsvirksomheten for tog ved Mantena-konsernet og NSB Trafikkservice AS samt administrative støttefunksjoner ved Finse Forsikring AS og Arrive-konsernet.

3. Utbyttepolitikk

De foreliggende langtidsplaner og behovet for betydelige investeringer i kommende år tilsier at dette må få betydning for fastsettelsen av utbytteandelen. Det må hensyntas at NSB er en produksjonsbedrift med høy kapitalbinding og virksomheten bør ha en egenkapitalandel på over 40 % for å kunne ha mulighet for en tilstrekkelig grad av egenkapitalfinansiering av investeringer.

4. Generalforsamling og styre.

Generalforsamlingen i NSB består av staten ved Samferdselsdepartementet. Styret består av åtte medlemmer hvorav tre medlemmer velges av og blant de ansatte. Selskapets styre er sammensatt på bakgrunn av erfaring, kompetanse og evne til å bidra til utviklingen av selskapet. Det er ikke nedsatt en valgkomité for valg av konsernstyre. De aksjonærvalgte medlemmene utnevnes av generalforsamlingen ved Samferdselsdepartementet. Ingen av selskapets ledende ansatte er representert i styret. Styrets medlemmer velges for 2 år av gangen.

Datterselskaperne styres gjennom egne styrever og konsernfelles retningslinjer. Det legges opp til at styret i heleide datterselskap skal ha minimum to konserneksterne og uavhengige styremedlemmer.

Styrets medlemmer og revisor har møterett på generalforsamlingen.

5. Styrets arbeid.

Styret følger aksjelovens krav om å forvalte selskapets verdier på vegne av eierne. Styrets arbeid er fastsatt i egen instruks. Styret arbeider etter en årlig arbeidsplan for sin virksomhet. Arbeidsplanen bygger på styrets hovedoppgaver med vekt på mål, strategi, organisering og kontroll av virksomheten. Styret evaluerer årlig sin virksomhet.

Styret har fastsatt egen instruks for konsernsjef.

6. Verdigrunnlag og etiske retningslinjer.

Konsernstyret har i forbindelse med den årlige planprosess revidert og vedtatt et felles verdigrunnlag som skal være styrende for, og stille krav til de ansattes atferd, og bidra til at konsernet når den fastlagte visjonen og målsettingene. Konsernstyret har vedtatt etiske retningslinjer for konsernet.

7. Internkontroll.

For å sikre helhetlig styring av selskapet er det utarbeidet et eget styringssystem, som omfatter ledelsesdokument, beredskapsplaner, sikkerhetsprosedyrer og prosesser for å styre og kontrollere virksomheten. Som en del av dette er det utarbeidet retningslinjer, rutiner, håndbøker og fullmaktsmatriser for å styre og kontrollere selskapets økonomi, regnskap og finansiering.

Det gjennomføres årlig risikoanalyser for konsernets aktiviteter, og det evalueres og iverksettes tiltak for å styre risikobildet.

8. Transaksjoner mellom selskapet og aksjeeier.

Samferdselsdepartementet og NSB AS har inngått avtale om offentlig kjøp av persontrafikkjenester for å sikre et togtilbud på strekninger som ikke er kommersielt lønnsomme. Tilsvarende har Samferdselsdepartementet inngått avtale med NSB's datterselskap NSB Anbud AS om å trafikere Gjøvikbanen.

9. Transaksjoner med nærstående.

Retningslinjer for behandling av ikke uvesentlige transaksjoner mellom selskapet og styremedlemmer/ledende ansatte er innarbeidet i konsernets etiske retningslinjer og instruks for styre og daglig leder.

10. Godtgjørelse til styret og ledende ansatte.

Styret evaluerer årlig konsernsjefens arbeids- og lønnsvilkår, og gjennomgår betingelsene til øvrige ledende ansatte. Styret vil årlig bli forelagt forslag til retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte. Godtgjørelse til styre og ledende ansatte oppgis i note til årsregnskapet.

11. Revisor.

Revisor velges av generalforsamlingen. Selskapet har som policy å minimere oppdrag og honorar til revisor utenom revisjon. Revisor utarbeider to ganger årlig Management Letter til styret, som oppsummerer revisjon av selskapet og status vedr. styring og kontroll av virksomheten. Revisor har en gang i året et møte med styret uten at daglig ledelse er til stede. Revisor møter på generalforsamlingen.

12. Informasjon og kommunikasjon.

Offentlig informasjon om konsernet gis av konsernets ledelse eller kommunikasjonsansvarlig. All finansiell informasjon legges ut på selskapets internettside.

Gjennom vedtektenes § 10 har NSB en særskilt informasjonsplikt overfor eier om konsernets virksomhet. Saker som gjelder utsalg av vitale eiendeler og materiell for togdriften på det nasjonale jernbanenettet som ikke omfattes av avtale om statens kjøp av persontransporttjenester, skal legges fram for samferdselsministeren før styret treffer endelig vedtak i saken. Styret skal hvert år legge frem for eier en plan for virksomheten med datterselskaper, som omfatter følgende forhold:

1. Konsernets hovedvirksomhet de kommende år, herunder større omorganiseringer, videreutvikling og avvikling av eksisterende virksomheter og utvikling av nye. Det samme gjelder større endringer av tjenestetilbudet.
2. Konsernets økonomiske utvikling.
3. Vesentlige investeringer, med finansieringsplaner for disse.

Styret skal forelegge for samferdselsministeren vesentlige endringer i slike planer.